

DZIENNIK BYDGOSKI

Do „Dziennika“ dołączamy co tydzień: Tygodnik Sportowy i Dodatek powieściowy. Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 4—7 po południu. Oddział w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 5. Przedstawicielstwa: w Toruniu, ul. Mostowa 17 — w Grudziądzu, ul. Toruńska 22 w Inowrocławiu, ul. Toruńska 2 w Gdyni, Starowiejska 19.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agenturach 2.95 zł. miesięcznie, 8.85 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.34 zł. miesięcznie, 10.00 zł. kwartalnie. Pod opaską: w Polsce 6.95 zł., zagranicą 9.25 zł. miesięcznie. Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 12/14. Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.

Telefony: Redakcja 3316, 3326, Administracja 3315 — Oddział w Bydgoszczy 1299.

Założyciel Jan Teska.

Telefony Przedstaw.: Toruń 1546, Grudziądz 1294, Gdynia 1460, Inowrocław 420.

Numer 122.

BYDGOSZCZ, wtorek dnia 26 maja 1936 r.

Rok XXX.

O co idzie walka?

Nie nauczyciel, ale społeczeństwo decydować będzie o charakterze szkoły polskiej.

Stanowisko antykatolickie kierownictwa Związku Nauczycielstwa Polskiego zmusiło Episkopat do zajęcia się stosunkiem Z. N. P. do zagadnień religijnych. Z enuncjacji J. E. ks. biskupa Adamskiego dowiedzieliśmy się, że rząd docenia ważności religijnego wychowania dziatwy polskiej, ale wysiłki rządu, idące w kierunku zapewnienia tego wychowania we formie nieskażonej są po części paraliżowane przez Związek Nauczycielstwa Polskiego, który zdołał w ministerstwie oświaty najwplywowsze stanowiska obsadzić swoimi ludźmi. Doszło do tego, że ministrowie wydawali okólniki, które do nauczycieli nie dotarły i odwrotnie, nauczyciele otrzymywali polecenia, o których ministrowie nie wiedzieli. Dalej, ile razy w jakiejkolwiek miejscowości dochodziło do zażargów między nauczycielami a władzą duchowną na tle wykładów i praktyk religijnych w szkole, Związek Nauczycielstwa Polskiego brał w obronę tych, którzy nie chcieli podporządkować się zarządzeniom władz kościelnych, mających nadzór nad wychowaniem młodzieży w duchu religijnym.

O antykatolickim nastawieniu kierownictwa Z. N. P. świadczy dalej los, jaki spotkał wdowę po zmarłym pośle Smulikowskim, który przez długie lata stał na czele Związku i na terenie Sejmu walczył o szkołę bezwyznaniową. Pani Smulikowska stwierdziła publicznie, że mąż jej pod koniec życia uznał swoje stanowisko w sprawie charakteru szkoły za błędne i zażądał od niej, ażeby błędy jego naprawiła, występując za religijnym wychowaniem dziatwy szkolnej. Można nie przywiązywać wagi do oświadczenia wdowy po śp. Smulikowskim, że duch zmarłego jej męża podtrzymuje wobec niej swoje żądania. Ale czem, jeżeli nie wrogiem nastawieniem do katolicyzmu wytłumaczyć można fakt, że zarząd główny Z. N. P. pozabawił p. Smulikowską posady w sekretarjacie zarządu głównego z chwilą, kiedy p. Smulikowska ujawniła na łamach prasy zmianę przekonań jej śp. męża?

A wreszcie głośna sprawa „Płomyka“, skonfiskowanie za to, że wśród młodzieży szerzył sympatje dla bolszewji, w której — jak wiadomo — świątynie zamieniono na kluby, a wyznawcy Boga są przesładowani.

Wszystko to musiało poruszyć opinię katolickiego społeczeństwa. Katolicka Agencja Prasowa, podlegająca Episkopatowi, rozesłała szczegółowe informacje, oświetlające antykatolicki charakter Z. N. P. na tle licznych przykładów z praktycznego życia. Cała prasa katolicka, a wśród niej oczywiście także „Dziennik Bydgoski“, wypełniając kardynalny swój obowiązek, uderzyła na alarm. Akcja Katolicka potępiła stanowisko Związku zupełnie wyraźnie. Wśród społeczeństwa rozpoczęła się akcja, bojkotująca „Płomyk“.

Co z tego wszystkiego wynika dla nauczyciela, pragnącego uchodzić za katolika? Jeżeli nasi biskupi, wykazawszy podziwu godną cierpliwość, byli zniewoleni wystąpić z rezerwy i napiętnować antykatolickie nastawienie Związku Nauczycielstwa Polskiego, to nau-

Podniosłe uroczystości na Jasnej Górze. Matka Boska Częstochowska Opiekunką i Królową Polskiej Młodzieży Akademickiej.

Rozpoczęło się dzieło budowy **Bolski Katolickiej**.

15.000 akademików ślubowało wiernie stać na straży Wiary św.

(Od specjalnego sprawozdawcy „Dziennika Bydgoskiego“).

Częstochowa, dnia 24 maja. Częstochowa, to miejsce dla narodu polskiego święte.

Niema bodaj na ziemi polskiej katolika, któryby choć raz jeden w życiu nie odbył pielgrzymki na Jasną Górę. Tam z gorącą łzą w oku stanęło małe pachole obok swojego rodzica lub dziada.

A komu ta jedyna chwila w życiu nie starczyła na dalsze lata, śpieszył dorosły lub już nad grobem stojący, aby podać się znowu cudownemu wzruszeniu serca i uczuć najgłębszych. Modlił się i płakał; wspominał życie całej swej matki i ojca, którzy w najwcześniejszej młodości zaszczytali w jego sercu skarb wiary świętej i synowską miłość dla Najświętszej Pani. Swoje bóle i troski powierzał wraz z żarliwym szepem modlitewnym Matce Boskiej Częstochowskiej.

To miejsce święte dla Polaków wiele już widziało na przestrzeni wieków. A historia katolickiego narodu polskiego zapisze dzień 24 maja 1936 r. w podniosłych i najbardziej podniosłych zdarzeń, jakie dane nam było oglądać.

A kto w dniu tym nie miał szczęścia być w Częstochowie, niech da się poprowadzić tym, którzy tam byli, cieszyli się razem i płakali z nadmiaru wzruszeń w on dzień majowy i pod świeżym wrażeniem wraz z gorącymi promieniami słońca chwytali na papier swoje spostrzeżenia.

Mięło tyle już lat od chwili odzyskania niepodległości, a naród w męce szuka swego przeznaczenia i swych

drog historycznych. Polacy nie mogą się we własnej Ojczyźnie odnaleźć, poznać i zrozumieć, jak gdybyśmy innymi językami mówili w tym potopie, który nazywamy wschodem. Obcy, wschodni duch, obce żywioły narzucają nam zupełnie obcą kulturę, moralność, etykę i myśl polityczną.

I trzeba było owej chwili, aby młodzież pierwsza zbudziła się do czynu i sięgnęła do prąródła, z których biją wiecznie żywe wskazania historyczne, a więc wiara święta naszych praojców i patriotyzm.

Przed dwoma laty powstała wśród akademików myśl jedna, aby w ogólnej pielgrzymce powierzyć siebie samych i Ojczyznę przemożnej i zwycięskiej Opiece Matki Boskiej Częstochowskiej. Dwa lata trwały przygotowania. Był to również okres przysposobienia duchowego. Niczego nie zaniedbano do tej wyprawy świętej na Częstochowę. I dlatego też zbierano owoce stokrotnie. Żniwo duchowe młodzież nasza zbierała do skarbniicy swych serc na przeciąg życia całego, a świadkowie tego momentu, owa 100.000 rzesza pątników drzeniem serc i rozradowaniem oczu, wilgotnych od łez, łączyła się z tym kwiatem narodu w jednym pragnieniu, które w niedalekiej już przyszłości chcemy ochrzcić nazwą

nowej, katolickiej Polski.

Pątnicy zaczęli napływać do Częstochowy już w piątek i sobotę. W tym to dniu zostało odprawione wzruszające

nabożeństwo majowe przy ołtarzu Bogarodzicielki. Młodzież akademicka tymczasem robiła ostatni rachunek sumienia, przystępując w wszystkich ośrodkach do spowiedzi św. gremjalnie, aby oczyszczona i umocniona na duchu mogła stanąć przed cudownym ołtarzem.

Zanim akademicy warszawscy ruszyli na dworzec, w prasie czytaliśmy o wyjątkowo wspaniałym pożegnaniu, jakim obdarzył swych wyjeżdżających synów bohaterski Lwów.

Takież uczuciami darzyło swą młodzież społeczeństwo Poznania, Wilna, Krakowa, Lublina, a nawet Gdańska.

Pospolite ruszenie młodzieży widzieliśmy na dworcach warszawskich w sobotę wieczorem. W ośmiu kolejnych pociągach za chwilę mieli wyruszyć. Odprowadzili ich najbliżsi, najczulej żegnając się. Wiele matek i ojców było w tem szczęśliwym położeniu, że mogli brać udział w wielkim święcie swych dzieci. Co pół godziny wyruszały specjalne pociągi. To też niemal bez przerwy rozbrzmiewała pieśń młodych pątników: „Po górach, dolinach rozlega się głos... Ave, Ave, Ave Maria“.

Jedni z ostatnich odjechali dziennikarze-sprawozdawcy. „Dziennik Bydgoski“ wysłał aż dwóch swych przedstawicieli w osobach H. Ryszewskiego i Bartnickiego. Bardzo licznie zgłosili swój udział korespondenci pism zagranicznych, dla których przeżycia w Częstochowie za kilka godzin miały się stać jedynym momentem, który się utrwała na długie lata, jako najmiłsze wspomnienie. Tak też było w rzeczywistości!

Nie pożalowali oni trudu i fadygi. Bo Lourdes i grotta cudowna nie jest w stanie przesłonić chwały i świętości Jasnej Góry.

W pociągu nikt nie spał i nie pomyślał nawet o wypoczynku. Im bliżej było Częstochowy, tem żywiej biły serca wszystkich.

O siódmej z minutami ostatni pociąg przybył do Częstochowy. I znowu ze śpiewem na ustach i z rozwiniętymi sztandarami szły liczne szeregi 15.000 armji czcicieli Marji. To też już od godz. 5 rano miasto żyło i drgało rytmem wielkouroczystościowym, a mieszkańcy tłumnie wylegli na ulice i młodzież serdecznie witali. Tylko żywioły nam obce, które jak mrówie obsiadły Częstochowę, głębiej zaszły się w swych mieszkaniach i ukradkiem tylko dnia tego pokazywali się na ulicach miasta. Niezaczepna postawa młodzieży ich przerażała, bo o tem w tak wielkiej chwili mowy być nie mogło, ale ten przemożny katolicki i polski duch ich paraliżował.

Bo naporowi wielkich fal, które jak morze się rozlewają po Polsce całej, żywił obcy i nam wrogi nic nie będzie mógł przeciwstawić.

Zielen, kwiaty i tysiączne światła w (Ciąg dalszy na stronie 2-ej).

Niepokój w Palestynie.

Wobec naprężenia, które z każdym dniem wzrasta, dowódca wojsk brytyjskich w Palestynie zażądał przesyłki dalszych sił. Na zdjęciu konna policja angielska na ulicach Tel. Awiv.

O co idzie walka?

(Ciąg dalszy.)

czyciel-katolik, należący do tego zrzeszenia, był powinien albo natychmiast wszcząć kroki, zmierzające do zmiany wrogiego katolicyzmowi kierownictwa Z. N. P. i uzgodnić kierunek związku z wymogami Episkopatu albo, gdy to jest — jak się okazuje — niemożliwym, wystąpić ze związku i wstąpić do organizacji, która stoi twardo na gruncie katolickim. Kto z nauczycieli-katolików po jasnym wypowiedzeniu się Episkopatu tak nie postąpił, solidaryzuje się z kierownictwem Związku i nie może mieć żalu, jeśli go społeczeństwo katolickie traktować będzie narówni z wrogiem katolicyzmowi kierownictwem Związku.

Dziś, gdy obóz wrogi Kościołowi katolickiemu i Wierze św. występuje coraz wyraźniej do akcji bojowej, dziś gdy bezbożnictwo znajduje publicznych orędowników, niema miejsca dla katolików, którzyby chcieli siedzieć na dwóch krzesłach, z jednej strony przyznając się do katolicyzmu, a z drugiej strony ze względów utyliarnych popierając składkami antykatolicką organizację zawodową.

Ze smutkiem stwierdzić musimy, że takich nauczycieli jest nawet w naszej dzielnicy (od czasu przewrotu majowego) wcale nie mało. Niby to są katolikami, kierują nawet chórami katolickimi, ale równocześnie wypełniają gorliwie wolę napiętnowanych przez władze kościelne przywódców, którzy każą im bojkotować prasę katolicką za to, że poszła ona za głosem swoich biskupów, którzy w sprawach Wiary św. są i powinni być zawsze dla katolików jedyną miarodajną instancją, i uchwalają rezolucje, domagające się „niezależności szkoły polskiej”, chociaż muszą wiedzieć, czym ta „niezależność”, zachwalana przez czołowe władze Z. N. P., pachnie. A co jeszcze smutniejsze to to, że nawet w Bydgoszczy nauczyciele, pragnący uchodzić za dobrych katolików, tolerują kierownictwo organizacyjne człowieka, który w lokalach publicznych, w obecności nauczycieli, przechwala się swoim bezbożnictwem.

Z tem trzeba skończyć. Rodzice katolicy, którzy mają prawo decydować o tem, jak ich dzieci mają być wychowywane, muszą wiedzieć, komu powierzono opiekę nad ich dziećmi w szkole. Otóż to społeczeństwo, w naszej dzielnicy zahartowane w walce o zachowanie swoich najświętszych ideałów strajkami szkolnymi, nad niewyraźnym stanowiskiem nauczycieli, uważających się za katolików, ale popierających Z. N. P., nigdy nie przejdzie do porządku dziennego, a apele, wystosowywane do niego przez takich nauczycieli o bojkot pism katolickich, uzna za prowokację.

Poczucie obowiązku każe nam jako pismu katolickiemu wspierać tę walkę społeczeństwa o zabezpieczenie religijnego wychowania młodych pokoleń w szkole nie niezależnej — o jaką zabiega Z. N. P. — ale wyraźnie katolickiej. Niechaj więc nauczyciele, którzy ulegają wrogiemu katolicyzmowi kierownictwu Z. N. P., nie mają do nas żalu, jeżeli w odpowiedzi na ich prowokacyjną uchwałę, traktować ich będziemy narówni z wyraźnymi wrogami Kościoła.

300 astrologów przepowiada katastrofy w czerwcu.

W Londynie odbyło się doroczne zebranie astrologów angielskich. Podczas narad wszyscy, jak jeden mąż stwierdzili, że miesiąc czerwiec tego roku może stać się katastrofalnym dla pokoju na świecie.

Zupełne zaćmienie słońca, które w tym miesiącu przypada, wpłynie jeszcze bardziej zaburzająco na umysły mężów stanu.

Astrologi doradzają, żeby w czerwcu nie zawierano żadnego układu, żadnego paktu, aby nie prowadzono narad, bo z tego wszystkiego tylko katastrofy wynikną.

Groźne to ostrzeżenie dla kancelaryj dyplomatycznych i dla Ligi Narodów.

Podniosłe uroczystości na Jasnej Górze.

(Ciąg dalszy.)

świątyniach pańskich towarzyszyły młodzieży, gdy ta przestąpiła progi kościoła. Nie wszyscy mogli wysłuchać Mszy św. i komunikować w cudownej kaplicy. To też przy wszystkich oltarzach odprawiały się Msze św. i celebranci rozdawali Komunię św. Nabożny, uroczysty nastrój udzielał się wszystkim i w tym nastroju oczekiwano owej chwili, gdy Matka Boska w uroczystej procesji wyjdzie na spotkanie swojej ukochanej młodzieży.

I ten najuroczystszy moment nastąpił. Była godz. 9 rano. Dźwięk srebrnych trąb zwiastował rozpoczęcie uroczystości. Choć młodzieży było 15.000, ginęli oni w tej ogromnej rzeszy pątników z różnych okolic Polski. I tylko ponad morzem głów ludzkich szła w królewskim pochodzie Marja Częstochowska, witana płaczem radości i uwielbienia. Cudowny obraz umieszczono na wysokim tronie szkarłatnym, niesionym przez OO. Paulinów. Tuż szedł w stroju pontyfikalnym arcybiskup gnieźnieński-poznański, Prymas Polski August Hlond w otoczeniu wielu biskupów i setek duchowieństwa świeckiego oraz zakonnego.

Grzmiały organy, huczały wszystkie dzwony, potężny śpiew wzbijał się pod niebiosa, a ogłós grających orkiestr i chrząst broni wojska polskiego zlewał się w jeden wielki hymn uwielbienia, a ponad tem wszystkim górowała żywa radość, która lży wyciska mnogie.

Oto po raz trzeci na przestrzeni 500 lat wynoszono cudowny obraz, aby błogosławił on całą Polskę, która zagubiła swe drogi i znaleźć ich nie może. Idąc na spotkanie swych dzieci, błogosławiła Marja Polskę całą — na nowe życie.

Niech najbujniejsza fantazja ludzka wymyśli bardziej wzruszający obraz, jakim my, uczestnicy tych uroczystości napawali się z wałów klasztornych, gdy na widok Matki Bożej 100.000 pątników padło na kolana, wyciągając do Bogarodzicy w uniesieniu swe ręce. Tego widoku, jak życie moje nie zapomnę nigdy.

Obraz cudowny został ustawiony na zewnątrz świątyni. Rozbrzmiewa jeszcze śpiew na dole, który jak fale morskie przelewa się z krańca na kraniec wałów klasztornych. A w 20 minut później rozpocznie się Msza św., którą celebrować będzie ks. Prymas Hlond.

W tej chwili rozpoczyna swe przemówienie powitalne przeor OO. Paulinów. Starym, prastarym zwyczajem wita on pątników imieniem Marji. Staropolskim pozdrowieniem rozpoczął swą przemowę, pochwaleniem Jezusa Chrystusa i wezwaniem „Cześć Marji!”

Witał on pobożną pielgrzymkę młodzieży, która przybyła do miejsca świętego, aby złożyć swe śluby miłości i wiary, a Marję Częstochowską za Królową

młodzieży akademickiej i Patronkę ogłosić i wołał:

„Matko Boża! Maryjo Jasnogórska! Wesel się, bo oto ziemskie dzieci do stóp Twoich się ścielą. Czy widzisz, Matko Boża, jak liczny jest zastęp Twoich czcicieli i wyznawców. Spójrz miłosierdzie i laskawie na polską młodzież, Błogosław jej. Przynosi ona oprócz złotego ryngrafu i rotę ślubowania — godniejszego dar, bo serca swe milujące, wierzące i ufności pełne. Wejrzyj laskawie na umiłowane swe dzieci, Polski Królówo i bądź im Patronką. Sercem macierzyńskim przyjmij tę młodzież swą. Dziś Twe święto i całej Polski katolickiej. Bo młodzież składa swe wiekopomne śluby, ogłaszając niebu i ziemi, że Matkę Częstochowską ma za swą Królową.

Następnie odprawiona została cicha Msza przez ks. Prymasa Hlonda, podczas której śpiewał chór akademicki. Na podniesienie wojsko prezentowało broń i pochyliły się sztandary w liczbie 300, ustawione na wałach. Lud padł powtórnie na kolana.

Po Mszy św. ks. biskup Szlagowski, patron dożywni młodzieży akademickiej, odczytał pismo Ojca św., adresowane do kardynała ks. Kakowskiego z okazji uroczystości w Częstochowie.

Ojciec św. we wzruszających słowach wyraził swą radość, że młodzież z całej Polski w pełni pobożności i miłości zbiera się na Jasnej Górze, by się oddać pod opiekę Tej, co jest najskuteczniejszą obroną Rzeczypospolitej.

Szczególnie drogę była Stolicy Apostolskiej słowa zapewnienia, że młodzież akademicka wierną zostanie wierze ojców swoich i że tej wiary bronić będzie oraz czuwać, by wpływ jej ugruntował się w życiu religijnym i publicznym.

Poprzez lży przemawiał do młodzieży ks. biskup Szlagowski. Wspomnił on, że Matka Boża za chwil kilka zostanie obdarowana nowym mianem Patronki Polskiej Młodzieży Akademickiej.

Zesłanie przywódców arabskich.

Jerozolima, 25. 5. (PAT). Zarządzenia dotyczące ruchu kolowego i przymusowego miejsca pobytu licznych przywódców arabskich, poczytywane są jako objaw przejścia władz policyjnych do polityki silnej ręki. Wysoki komisarz brytyjski wyznaczył zastępców-żydów na zajmowane dotychczas przez Arabów stanowiska burmistrzów w Jerozolimie, Naplucie i Hebronie. W Haifie wybuchł częściowy strajk portowych robotników arabskich.

Władze mandatowe zesłały głośnego

przywódcę strajku adwokata Sidki Bey Dajami na roczny pobyt do małej miejscowości w okolicy Hebronu. Jeden z przywódców Arabów Saleh Abdo został zesłany do Khan Yunis w pustyni, sprawozdawca za robotniczego pisma „Al Ahram” do Jerycho. Jeden z członków rodziny Nashagibi, która odgrywa dużą rolę w politycznym życiu Palestyny, Fakhri-Nashas, otrzymał polecenie zgłaszania się przez przeciąg roku trzykrotnie w ciągu dnia w urządzie policyjnym.

budzi się nowa Polska odrodzona, wierząca, Polska przyszłości,

a ślubowanie jej synów zabrzmi, jak hymn pochwalny dla Matki Bożej i Pani naszej. Młodzież na wieki związana zostanie ślubowaniem na wierność i miłość dla Chrystusa i Marji i miłość ta rozejdzie się wszędzie i poza Polskę, gdzie tylko biją polskie serca. Ślubowaniu dzisiejszemu cała Polska wtóruje, zjednoczona duchem i uczuciem zbrataną.

„Ty, młodzieży dajesz dziś wzór całemu narodowi polskiemu, boś naród w służbie dla Marji wyprzedziła i to wasze ślubowanie naród złoży do skarbnicy najszczytniejszych ideałów.

Godzina dziejowa bije.

Młodzieży, wykonaj swoje ślubowanie!”

Następnie odczytana została rota ślubowania akademickiego. 15.000 ją powtarzało, a zdawało się, że to jeden wielki głos wzbija się harmonijnie pod niebiosy.

Ks. biskup płacze ze wzruszenia, gdy pierwsze słowa, jak grzmot się rozlegają: „Wielka Boga-Człowieka Matko, Najświętsza Dziewico! My młodzież akademicka...”

Zagrały werble. Ślubowanie skończone. Orkiestra gra hymn państwowy. Młodzież głośno ją i pełną piersią śpiewa: „Jeszcze Polska nie zginęła, póki my żyjemy!”

Po poświęceniu nowych sztandarów akademickich, ks. Prymas intonuje pieśń: „Boże, coś Polskę”, a następnie młodzież już sama śpiewa pieśń rycerską: „Bogu Rodzica, Dziewica...” Raz jeszcze chyła się głowy, gdy ks. Prymas udziela błogosławieństwa apostołskiego. Dostojny arcybiskup jest do głębi wzruszony. A wraz z nim drżały serca wszystkich tych, którzy w tej wielkiej chwili współuczestniczyli w uroczystościach częstochowskich.

Henryk Ryszewski.

„Nazi” napadają na zamek księcia Starhemberga w poszukiwaniu broni.

Paryż, 25. 5. (PAT). Havas donosi z Wiednia o zbrojnym napadzie narodowych socjalistów na rezydencję ks. Starhemberga w Laxemburgu w Górnej Austrii. Żandarmerja, uprzedzona o zamiarze napadu, obsadziła zamek księcia i przyjęła ogniem wkraczającą na teren zamku grupę narodowych socjalistów. Dwóch z nich zostało zabitych, a 8 aresztowano. Przywódca napastników zdołał zbiec, nazwiska jego dotychczas nie ustalono. O powodach najścia zachowują największą tajemnicę. Sądzą, że napastnicy przypuszczali, iż ks. Starhemberg bawi w Laxemburgu, gdy w rzeczywistości znajduje się on obecnie w Wiedniu.

Wiedeń, 25. 5. (PAT). Dyrekcja policji w Linzu potwierdziła wiadomość o najście narodowych socjalistów na rezydencję ks. Starhemberga w Laxem-

bergu. Aresztowani narodowi socjaliści twierdzą, iż celem ich było zabranie magazynu broni, który, według nich, znajdował się na zamku, a bynajmniej nie napaść na osobę ks. Starhemberga. Napastników było około 12-tu. Pierwsi oni otworzyli ogień na żandarmów. Zajście to wywołało większe wrażenie w całej Górnej Austrii, w szczególności w rejonie Linzu, aniżeli w bezpośrednim sąsiedztwie posiadłości Starhemberga.

Wiedeń, 25. 5. (PAT). W związku z napadem na rezydencję ks. Starhemberga w Laxemburg donoszą, że broń znajdującą się na zamku, którą zamierzali zabrać narodowi socjaliści, należy do oddziału studenckiego Heimwehry wiedeńskiej, spędzającego wakacje w Laxemburg. Według innej wersji narodowi socjaliści przypuszczali, iż w Laxemburg znajdują się ważne doku-

menty Heimatschutz. Wydarzenia w Laxemburg wywołały liczne pogłoski, zwłaszcza w prasie narodowo-socjalistycznej. Według jednych najście na zamek Starhemberga dokonane zostało przez niezadowolonych członków Heimwehry, inni zaś twierdzą, że policja uprzedzona została o zamachu Heimatschutzu. Austriackie koła rządowe zaprzeczają kategorycznie tym wiadomościom, oświadczając, iż śledztwo ustaliło, że wszystkie osoby, biorące udział w napadzie, są członkami formacji S. A. W Oberneukirchen w Górnej Austrii, na której czele stoi Henryk Halmdienst, któremu udało się zbiec, aresztowano kilku narodowych socjalistów, którzy przyznali się do udziału w zamachu. Energiczne śledztwo toczy się w dalszym ciągu.

Hipolit Kończak.

Ostatnia - majowa ofensywa Niemiec na Chemin des Dames.

Po wielkiej ofensywie niemieckiej w marcu 1918, która miała przynieść ostateczne zwycięstwo, a która dzięki bohaterskiej obronie się załamała, postanowili Niemcy postawić wszystko na jedną kartę. Pozostanie na zachodzie w de-

nieprzyjaciel rozporządza znacznymi oddziałami, lecz gdzie miały one być wyzyskane, nie przeczuwano. Pilnie badano horyzont, nie mogąc jednak przeniknąć tajemnicy. Raptem dowiedziano się od jeńców niemieckich po południu

wgłąb, opanowali szybko płaskowzgórze, przez które przebiega Chemin des Dames, i posunęli się aż do Aisne. O godzinie 10 opanowali te rzekę i wszystkie mosty pomiędzy Vailly a Pontavert, zanim Francuzi zdążyli założyć ładunki wybuchowe. Zajęto miasto Soissons, lecz przez pomyłkę znów je opróżniono. Około 20.000 Francuzów dostało się do niewoli.

Dnia 28 maja sforsowano na szerokim froncie Vesle i usadowiono się na płaskowzgórzu na południe od rzeki. Na wschodzie na skutek szybkiego posunięcia się dolinami Vesle i Ardre, odrzucono IX. korpus angielski na wzgórze Saint Thierry i Savigny. Przez powstałą na tym odcinku lukę poczęli Niemcy gwałtownie pchać swe oddziały, zbliżając się ku Marnie.

Dnia 29 maja wznowiono natarcie jeszcze gwałtowniej niż dni poprzednich. W tym dniu centrum niemieckie wykonało potężny skok w kierunku Fères en Tardenois i napotykać przed sobą słabe jednostki francuskie, niezdolne do obrony terenu, posuwało się szybko na frontie około trzydziestu kilometrów i dotarło wieczorem do wzgórz, panujących nad północnym brzegiem Marny

Niemieckie ciężkie miotacze min w drodze na Chemin des Dames.

fensywie i ograniczenie się jedynie do obrony zajętych terenów było równoznaczne z przegraną wojny. Okoliczności pchały do kontynuowania ofensywy.

W piśmie Najwyższego Dowództwa z dn. 15 maja 1918 czytamy: „Ciężkich strat w materiale ludzkim już nie wytrzymamy, brak bowiem ludzi, za to amunicji mamy pod dostatkiem”.

Pozostając jedynie w pozycji obronnej, t. j. w defensywie, tracono nietylko więcej ludzi niż w natarciu, lecz za to w ofensywie podtrzymywano silnie nadwątlonego ducha wojennego w wojsku.

Poszukując słabszych punktów oporu przeciwnika, wybrano jako miejsce przyszłego natarcia okolice między Soissono a Chemin des Dames. W tym celu przygotowano na tym odcinku 41 dywizyj i 1158 baterij artylerji, przeznaczonych na 55 kilometrów frontu.

Po stronie przeciwnej wiedziano, że

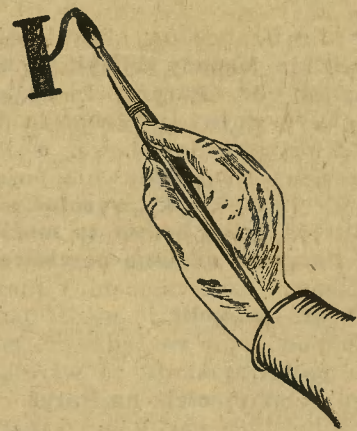
dnia 26 maja, że lada chwila rozpęta się nowa ofensywa. Następnej nocy bowiem, po krótkim przygotowaniu artyleryjskim które rozpocznie się o g. 1 w nocy, nastąpi natarcie na Chemin des Dames.

Wiadomości były ścisłe. O zapowiedzianej godzinie artylerja niemiecka zaczęła ostrzeliwać front Reims—Couchy-le-Château. Na dziesięć do dwunastu kilometrów wgłąb zaczęło się wyjątkowo gwałtowne bombardowanie, przy masowym użyciu pocisków gazowych.

O godzinie 3 minut 40 piechota niemiecka ruszyła do szturm na pięćdziesięciopięć kilometrów przestrzeni między Brimont a Lenilly. Poprzedała ją gęsta ruchoma zapora ognia, w kilku miejscach wspierały czołgi. Za jednym zamachem piechota niemiecka wdarła się głęboko w ugrupowania francuskie. Zaskoczenie było prawie zupełne i posiadało ogromną doniosłość.

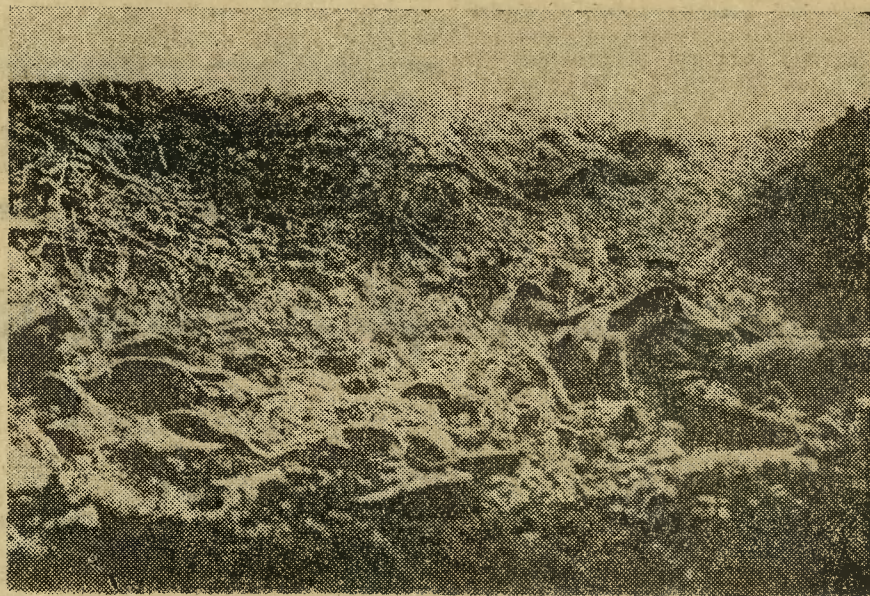
Niemcy wdarli się na 20 kilometrów

Do kawy, nawet
do najlepszej kawy:

9888

pomiędzy Château Thierry a Dormans. Na lewym skrzydle zmuszono oddziały sprzymierzonych do cofnięcia się w kierunku gościńca z Reims do Ville en Tardenois. Jedynie od strony Reims nie osiągnięto sukcesów, a w okolicy Soissons również niewiele się zmieniło. Zdobyty teren przedstawiał trójkąt, którego podstawą była linja Soissons—Reims, gdy czub skierowany był ku Marnie. Liczba jeńców wzrosła do 45.000. Lecz nie stanowiło to o decydującym zwycięstwie. Położenie strategiczne Niemiec było na dłuższą metę nie do utrzymania. To też naczelne dowództwo niemieckie

Chemin des Dames, zdobyte okopy — po ataku.

Gdy wrócił...

Powieść Arno Aleksandra

27)

Adaptacja autoryzowana
Eugenjusza Bałuckiego.

(Ciąg dalszy).

— Tak! Ale nie chciałam!... — przerwała mu już całkiem ostro: — Zróbcie mi wogóle przyjemność i przestańcie mną się zajmować.

— Marysiu... — powiedział łagodnie Dalecki.

Ton głosu i cichy wyrzut, zawierający jednocześnie tyle troskliwej miłości — trafiły jej wprost do serca.

Schowała twarz w kółko futra, chciała ukryć przed nim łzy.

Co o niej pomyśli, jeśli zauważy?

Może uśmieje się w duchu z naiwnej łatwowiernej kobiety, która nie poznała w nim oszusta, przyjęła go jak własnego męża i jeszcze narzucała się formalnie ze swoją miłością!...

Czuła, że krew jej uderza do głowy na samo wspomnienie, jak się zachowała w stosunku do tego obcego człowieka.

Pomyślała nagle, że długo jeszcze nie zrozumie wszystkiego.

Jaki sens i cel mogło mieć to oszustwo? Czego od niej chciał?

Pieniądzy?

Przecież ich nie miała.

A sprawa sądowa — to jest jedyna i chyba ostatnia możliwość do uzyskania pieniędzy — została czy też zostanie umorzona tylko na jego żądanie.

Więc nie pieniędzy!

W takim razie co?...

Wuj Maniecki znów zaczął opowiadać, lecz go nie słuchała.

Godzinę po godzinie zaczęła odnawiać w pamięci wszystko, co robił, lub mówił, gdy byli razem.

Nie znalazła nic, coby wskazywało na nieuczciwe zamiary.

Przeciwnie — musiała stwierdzić, że choć traktowała go jak męża, nigdy i w niczem nie nadużył jej zaufania.

Czy nawet nie był pod wieloma względami bardzo wstrzemięźliwy?...

A przytem mówił o miłości.

I nietylko mówił. Przy każdej sposobności dawał dowody, że naprawdę ją kocha. Całkiem inaczej, niż Gustaw...

Gdzie on mógł być? Dlaczego nie przyszedł?...

Jak się stało wogóle, że zamiast jednego zjawił się drugi?...

Przypomniała sobie jakiegoś pana, który zaczął w cukierni tego, obcego jej człowieka. Nazwał go Daleckim.

A później drugi, który przyszedł do ich mieszkania, też się podał za Witolda Daleckiego...

Olśniło ją nagle!

To był on, to był właśnie Gustaw!

Ale dlaczego występował pod cudzym nazwiskiem? Pod nazwiskiem tego drugiego?

Dlaczego nie przyszedł i nie powleździł prosto, że to jest oszust? Prze-

cież mógł zczekać, aż ten powróci i wypędzić go z mieszkania.

Na to mogło być tylko jedno wytłumaczenie... — Gustaw musiał wiedzieć o wszystkim...

Taksówka zatrzymała się przed ich domem; wysiedli i poszli na górę.

Gdy Dalecki otwierał drzwi wejściowe, Marysia usłyszała sobie, że stoi przed rozstrzygającym i przelomowym momentem.

Wiedziała ostatecznie, że ten człowiek nie jest jej mężem, więc musiała coś powiedzieć, albo prosto go wyprawić.

Może myślał, że go kocha?

O, nie! Powinien zrozumieć, że choćby setki razy zapewniała go o swej miłości, mówiła w przeświadczeniu, że ma przed sobą Gustawa.

Tak, bo Gustaw był jej mężem, a ten drugi — oszustem.

Kochała naprawdę tylko Gucia. Tak, tylko Gucia!...

Spoglądała podejrzliwie na obcego, który powiesił w przedpokoju jej futro, a obok najnaturalniej w świecie umieścił swoje.

Potem wszedł do pokoju, wyjął papierosnicę i zapalił papierosa.

Zauważyła, że zdmuchnął zapałkę, czego mąż jej nigdy nie robił: Gustaw zawsze ją gasił kilkoma wstrząśnięciami ręki.

Następnie uściśnął mocno rękę wujowi, który zaraz poszedł spać — Gustaw w takich wypadkach tylko kiwał mileżąco głową staruszkowi.

W ślad za tem spostrzegł, że jej zim-

no, przyniósł swetr i narzucił jej na ramiona. Tego nie doczekałaby się nigdy u Gustawa.

Zastanawiała się głęboko, jak mogło się stać, że te wszystkie drobiazgi dotąd uchodziły jej uwagi.

Siedziała na tapczanie, śledząc z pod oka, jak pogrążony w rozmyśleniach, spacerował niezmordowanie z kąta w kąt.

Patrzyła na niego, gdy odchodził i natychmiast przenosiła wzrok w inną stronę, gdy się odwracał twarzą.

Wślizgnął się, wkradł się do mego mieszkania! — myślała, czując, że wzbiera w niej bunt!... Wyśmiewa się ze mnie teraz! O, na pewno tak!... Jest przekonany, że ma nade mną władzę, bo go kocham?! O, myli się i bardzo się myli! Kocham tylko Gucia. Co on zrobił, to inna sprawa — jest moim mężem i na tem koniec! Czekałam na niego cztery lata, zdobędę się na cierpliwość i jeszcze poczekam, aż wyjaśni mi wszystko!...

— Bardzo mi przykro, Marysiu — rzekł nagle Dalecki, nie przerywając niespokojnego błądzenia po pokoju: — Ale zauważyłem, że dziś zmieniłaś się dla mnie... I wiem, dlaczego...

— Wiesz? — zapytała przeciągle. Skinął głową.

— To jest nieporozumienie, Marysiu — powiedział cicho: — Byłaś o mnie zazdrosna... nie potrafisz wyrazić słowami, jaki się czuję szczęśliwy... Dopiero teraz uwierzyłem, że mnie kochasz... A potem... panna Zosia wspominała, że Ładko kazał niedawno zrobić odbitki z moich dawnych zdjęć.

(Ciąg dalszy nastąpi)

nakazało za wszelką cenę rozszerzyć front ku południowi.

Rzeczywiście, 31 maja, toczyła się nadzwyczaj zaciekła walka pomiędzy Marną a Oise. Oddziały francuskie cofały się głęboko w dolinę Ourcq i zostały odrzucone aż do przedpola lasu Villers-Cotterets, a na północy zostały zmuszone do opuszczenia płaskowzgórza Neuvron.

Położenie dla Francuzów stawało się naprawdę ciężkie. Niemcy zbliżyli się na 75 kilometrów do Paryża. Poważną wskazówką kryzysu był list generała de Castelnau, który meldował, że, o ile Niemcy zaatakują ponownie, nie pozostanie mu nic innego, jak „wyczołgać się tak szybko, jak tylko będzie to możliwe...”. Pod Paryżem chcieli oczekiwać lepszych czasów. Lecz niezłomny marszałek Foch nie pozwolił i wydał momentalnie odpowiednie zarządzenia, polegające na powstrzymaniu za wszelką cenę marszu nieprzyjaciela na Paryż.

Przybycie licznych posiłków francuskich, jak również zmęczenie oddziałów niemieckich spowodowało przerwanie dalszego natarcia Niemców. Ofensywa została ostatecznie dnia 3 czerwca wstrzymana na bardzo niedogodnej dla wojsk niemieckich linii.

Pod względem strategicznym popsuło się położenie Niemców. Zdobyty teren nie odgrywał roli, chociaż był to, jak głosiły komunikaty wojenne, jeden z najlepiej urodzajnych terenów Francji.

Z kraju.

Niedobrze jest przechowywać pieniądze w domu. Warszawska policja została powiadomiona o włamaniu, dokonaniem do domu księża Czartoryskich na Krakowskim Przedmieściu 7. Złodzieje dostali się do kancelarii zarządu dóbr, gdzie rozpruli kasę i zabrali 45.000 zł w gotówce i papierach wartościowych.

Pożar auta i jego skutki fatalne. W motorze przejeżdżającego z Krakowa przez Myslenice auto nastąpił wybuch, przyczem momentalnie powstał pożar zbiornika z benzyną. Szofer stracił panowanie nad kierownicą i wjechał autem na przydrożny słup, przyczem najechał na 2 ludzi. Pożar auta ugaszono. Ludzie są ranni.

Znowu 14 stodół poszło z dymem pożaru. We wsi Ruskowice w Kieleckim w zabudowaniach Andrzeja Sęka wybuchł pożar, który skutkiem sprzyjającego wiatru przerzucił się na sąsiednie budynki. Pastwą płomieni padło 11 domów mieszkalnych wraz z zabudowaniami gospodarczymi oraz 14 stodół. Kilka osób odniosło poparzenia.

W Wadowicach zapadł wyrok w sprawie przeciwko ośmiu członkom Stronnictwa Narodowego z Zawoju i Skawicy, oskarżonym o zakłócenie spokoju i porządku publicznego podczas jarmarku i opór władzom policyjnym. Oskarżeni skazani zostali na kary więzienia od 1 roku do 3 miesięcy bez zawieszania.

Nieustanne pożary. We wsi Porpliszce pow. dziśnieńskiego wybuchł pożar z powodu wadliwego stanu komina na dachu jednej z chałup. Ogień przerzucił się na sąsiednie zabudowania i strawił 13 domów mieszkalnych, 29 budynków gospodarczych, zboże, kilkanaście sztuk nierogacizny i maszyny mleczarni. Straty są duże.

Pożar strawił pół wsi. We wsi Konanin pod Kaliszem wybuchł w zabudowaniach Michała Dulskiego pożar, który przybrał katastrofalne rozmiary. Ogień strawił pół wsi, niszcząc doszczętnie zabudowania 18 gospodarzy. Do akcji ratunkowej przybyło 15 straży pożarnych z całego powiatu.

Międzynarodowe zawody konne odbędą się niebawem w Warszawie. Pan Prezydent Rzeczypospolitej przyjął delegację towarzystwa międzynarodowych i krajowych zawodów konnych w osobach: gen. Rómel, płk. Karcz, płk. Brochwicz-Lewiński i Dzieduszycki. Delegacja ta zaprosiła Pana Prezydenta na międzynarodowe zawody konne, które odbędą się niebawem w Warszawie.

Liczne potomstwo. Zmarła w gminie Koniuszków w Tarnopolskim w wieku lat 100 Julia Szewc. Zmarła pozostawiła 90 osób potomstwa: dzieci, wnuków, prawnuków i praprawnuków.

Pierwszy emigrant do Abisynji. Do starostwa Warszawa-Północ wpłynęło podanie inż. Joteckiego o paszport emigracyjny w celu wyjazdu do Abisynji. Inżyniera skierowano do Syndykatu Emigracyjnego, lecz dotychczas sprawy nie można załatwić, gdyż nie wiadomo jeszcze, jakie władze decydują o emigracji do Abisynji.

ZMARLI:

Sp. Karol Bochiński, lat 55, kupiec w Chojnicach (dawniej w Bydgoszczy).

Sp. Franciszek Budzyński, lat 73, w Goścyniu.

S. p. Antonina z Jakusz-Gostomskich Benkowska, lat 93, najstarsza obywatelka Kartuz.

S. p. Witold Poraj z Wybranowa Świąrski, lat 78, w Obrze.

Z Gdyni i wybrzeża.

REPERTUAR KIN:

MORSKIE OKO: „Braterstwo krwi” i bogaty nadprogram.

LIDO: „Kaprysty markizy Pompadour”. W rolach głównych Kathe von Nagy i Leo Slezak. Bogaty nadprogram.

BAJKA: „Noc na Transatlantyku” oraz bogaty nadprogram.

CZARODZIEJKA: „Będziesz zawsze moja” w roli głównej Brace Moore.

NADMORSKIE: Film erotyczny p. t. „Bella donna” w roli głównej Conrad Veidt.

POGOTOWIA:

Lekarz dyżurny — tel. 12-40.

Miejskie Zakł. Elektryczne — tel. 29-67.

Gabinet komendanta i kancelarja telefon 20-22.

Telefon nr. 14-60 posiada przedstawicielstwo „Dziennika Bydgoskiego” w Gdyni, ul. Starowiejska 19.

Pokój

4x5 1/2 z światłem i telefonem, nadający się na biuro, zaraz do wynajęcia. Cena przystępna. Informacje: Starowiejska 19, II ptr., m. 11, tel. 14-60.

Ogłoszenia

przyjmuję Administracja Starowiejska nr. 19 tel. 14-60. W każdej porze dnia.

Uratowanie kajakowcy. Jacht gdański „Frya” uratował w zatoce w pobliżu Orłowa Morskiego 2 kajakowców z Gdyni: J. Ciechowskiego i Zygmunta Dawidowskiego, których kajak przy nagłej zmianie kierunku wiatru wyrzucił się.

Kurs obrony przeciwlotniczo-gazowej i ratowniczej. Staraniem Koła Pań L. O. P. urządzony zostanie w dniach od 25 maja

„Batory” spał „Piłsudskiego” na Atlantyku.

Na Atlantyku nastąpiło w niedzielę spotkanie dwóch polskich statków motorowych „Batorego” i „Piłsudskiego”.

Po wymianie depesz gratulacyjnych przez oba statki zatrzymano maszyny, a orkiestry odegrały hymn polski, amerykański i duński. Następnie „Piłsudski” okrążył „Batorego”, poczem statki płynęły przez długą chwilę obok siebie, a kapitanowie wymieniali przez tuby pozdrowienia.

Spotkanie to wywołało wśród pasażerów i załogi obu statków entuzjazm.

do 26 czerwca rb. miesięczny kurs obrony przeciwlotniczo-gazowej i ratownictwa. Wykłady odbywać się będą w poniedziałki, środy i piątki w godzinach od 19 do 20 i prowadzone będą przez wybitnych specjalistów w osobach pp. Horodyńskiego, Mińskiego, rotmistrza Kopaczyńskiego i kapitana Otokiego w lokalu szkoły powszechnej nr. 1 przy ul. 10 Lutego (sala rysunkowa). **Udział w kursie jest bezpłatny.** Zapisy przyjmuje sekretariat L. O. P. P. (ul. 10 Lutego 5) w godzinach od 11—13 i od 16—18 oraz na wykładach i pokazach kursu.

Liga Morska i Kolonjalna na Targach Gdynskich.

W ramach Targów Gdynskich, które odbędą się od 28 czerwca do 12 lipca rb., urządzi Liga Morska i Kolonjalna przegląd swojej działalności w kraju i na obczyźnie oraz przedstawi działalność naszej emigracji w krajach Afryki i Ameryki Południowej. Niezależnie od tego w pawilonie Ligi będą się znajdowały ekspozycje produkcji kolonjalnej, przez co podkreślona zostanie konieczność naszej ekspansji zamorskiej.

Niezwykłe gęsta mgła

daje się znowu we znaki na wybrzeżu polskim. Utrudnia ona połowy, gdyż na kilkanaście kroków trudno jakkolwiek przedmiot rozróżnić. Całe wybrzeże otwartego Bałtyku spowite jest w oparach unoszących się z nad powierzchnię morza.

Radio-laternie z syrenami ostrzegawczymi dają sygnały co minutę, a praca latarni morskich jest nieustanna.

Z GDAŃSKA.

Podczas ćwiczeń nocnych rozbił się najnowszy samolot gdańskiej narodowo-socjalistycznej szturmówki lotniczej. Pilot wskutek mylnych sygnałów świetlnych wpadł przy lądowaniu na drzewo. Aparat został doszczętnie rozbity; lotnik jest ranny.

Gdański Automobil-Klub odwiedził w dniu Wniebowstąpienia Pańskiego Pomorzę i dotarł aż do Bydgoszczy. Piętnaście samochodów obywateli gdańskich w towarzysztwie komandora Pomorskiego Automobilklubu p. Zawadila i wozów bydgoskich właścicieli udało się z Bydgoszczy na wycieczkę do letniska „Brzoza” nad jeziorem Jezuitskim. Goście byli zachwyceni gościnnością polską.

Zagadkowe zajście.

Hitlerowski organ „Danziger Vorposten” donosi, że zostali aresztowani polscy marynarze Ratary, Bartłomiejski, Lipkowski i Kołodziejewski ze statku „Pionier”, ponieważ rzekomo napadli i pobili dwóch Gdańszczan. Poprzednio mieli się bić między sobą. Kołodziejewski poza tem podczas aresztowania miał twierdzić, że został pożarty nożem przez hitlerowca i pokazywał cięcie nożem na ręce. Później atoli miał się przyznać, że naciął się sam nożem, aby zwalyszy winę na hitlerowców, uchodzić za „męczennika i bohatera”. Marynarze stanąć mają przed sądem doraźnym. Tam też zapewne dopiero wyjaśni się istotny stan sprawy. „Vorposten” ze sprawy tej czyni wielką afere, przypominając sprawę Jezyka.

Piękna uroczystość w Chojnicach.

Wczorajszej niedzieli odbył się tu uroczysty obchód złotego jubileuszu istnienia zakładu Św. Boromeusza, powrotu SS. Franciszkanek do Chojnic i działalności doktorów Łukowiczów (ojca i syna) we wspomnianym zakładzie w charakterze naczelnych lekarzy. W uroczystym obchodzie wzięli udział J. E. ks. biskup dr. Okoniewski, wojewoda pomorski p. Kirtiklis, szambelan papiescy pp.: Komierowski i Prądzyski i cały szereg wybitnych przedstawicieli pomorskiego duchowieństwa i obywatelstwa. Szczegółowe sprawozdanie z tej pięknej uroczystości podać możemy ze względu na techniczne dopiero w jutrzejszym numerze.

Deobne wiadomości.

— **Ojciec św. przyjmie** na specjalnej audycji przedstawicieli prasy zagranicznej, którzy złożą mu życzenia z okazji 80-tej rocznicy urodzin.

— **Nad lotniskiem kowieńskim zwałił się** na ziemię samolot pilotowany przez jednego z najwybitniejszych lotników litewskich, kpt. Nakrosiusa. Lotnik poniósł śmierć.

— **„Nieznani sprawy”** na 3 dni przed wyborami miejskimi podpalili bibliotekę instytutu pedagogicznego w Kłajpedzie.

— **Władze niemieckie ograniczyły ilość nabożeństw litewskich** w kościele ewangelickim w Tyłży.

— **Na jeziorze Neufchatel zatoneła łódź** Trzech młodzieńców utonęło. Zdejmowano uratować pewną Angielkę.

Kronika poznańska.

Rada poznańskiej Izby Adwokackiej, uzupełniona na ostatnim walnym zebraniu, przedstawia się następująco: prezes dr. Witold Prądzyski, wiceprezes dr. Jan Sławski, sekretarz dr. Zygmunt Nowosielski, skarbnik Czesław Chmielewski. Wśród członków zarządu figuruje z Bydgoszczy Stanisław Esden-Tempski.

Zabił swego towarzysza. Przy robotach ziemnych na tak zw. Przepadku doszło do zajścia pomiędzy zatrudnionymi. Franciszek Rychert nożem zabił 42-letniego Edmunda Bilińskiego, ojca dziewięciorga dzieci.

Strajk w szkole mierniczo-melioracyjnej został w sobotę ukończony na skutek obietnicy ze strony Min. W. R. i O. P., że z dniem 2 czerwca praktyczne zajęcia będą wznowione.

Tow. Powstańców i Wojaków im. Fr. Ratajczaka w Poznaniu zostało po kilku latach przez władze wojewódzkie zatwierdzone.

Zjazd delegatów Związku Chrześcijańskich Zrzeszeń Kupieckich, który odbył się w ub. sobotę, dokonał wyboru nowego zarządu z p. Franciszkiem Woźniakiem jako prezesem na czele.

Katastrofa na lotnisku w Ławicy wydarzyła się w sobotę po południu. Szybowiec, pilotowany przez znaną lotniczkę p. Marię Hrynakowską, runął na ziemię i został całkowicie zdruzgotany. Pilotka została ranna. W stanie ciężkim przewieziono ją do szpitala wojskowego.

WYKAZ OD **BOLU GŁOWY** KOWALSKINA 8.26

W Palestynie bez zmian.

Żydzi chcieliby żyć w zgodzie z Arabami.

Jerozolima, 25. 5. (PAT). Żydowska rada narodowa ogłosiła deklarację, w której zapewnia o pokojowych nastrojach żydów w Palestynie, którzy pragną jedynie pracować nad odbudową kraju. Deklaracja zawiera w dalszym ciągu protest przeciwko antysemickim ekscesom i wyraża nadzieję na możliwość zgodnego pożycia z Arabami.

Dziennik żydowski „Doarhayom” został na przeciąg 5 dni zawieszony.

Jerozolima, 25. 5. (PAT). Zaburzenia w Palestynie trwają w dalszym ciągu. Ubiegłej nocy na kolonii Kfar Jawet niewykryty sprawca zabił policjanta arabskiego. W pobliżu miejscowości Tulkarem-Ako odbywały się tłumne manifestacje arabskie. Przy rozpraszaniu demonstrantów kilku Arabów, jak również jeden policjant odnieśli obrażenia.

Na drogach i kolejach zarządziły władze wzmoczony nadzór policji i wojska. Wszyscy właściciele samochodów muszą ponownie rejestrować swe wozy celem ułatwienia władzom kontroli. Oprócz Jerozolimy stan wyjątkowy obowiązuje również w Jaffie i Naplus.

Jerozolima, 25. 5. (PAT). Władze mandatowe wydały szereg energicznych zarządzeń. **Przywódców arabskim wyznaczono stałe miejsca pobytu**, których nie mają prawa opuszczać. Zaarestowano żyda — nocnego stróża, który zabił policjanta Araba w pobliżu m. Tulkarem.

Litwini nakryli tajną organizację hitlerowską.

Warszawa, 25. 5. (Tel. wł.). Rząd litewski wykrył na terytorjum Litwy tajną organizację hitlerowską. W powiecie wołkowyskim aresztowano 12 Niemców, którzy należeli do nielegalnego ruchu narodowo-socjalistycznego. Działalność ich polegała nie tylko na organizowaniu Niemców litewskich, ale zmie-

rzała również do osłabienia Litwy przez wywoływanie zamieszek wewnętrznych. Władze litewskie twierdzą, iż spiskowcy hitlerowscy wywołali znane zaburzenia chłopskie, które przed kilku tygodniami rozegrały się w powiatach Litwy południowej.

Należy zaznaczyć, iż wykryta organizacja hitlerowska na Litwie przypomina organizację hitlerowską, wykrytą niedawno u nas, na Śląsku. (r)

William Stead — a katolicyzm.

Londyn. (KAP) Niedawno nastąpiło połączenie dwóch wielkich angielskich czasopism „Review of Reviews” i „World”. Z tego powodu katolicki tygodnik „The Universe” podaje ciekawe szczegóły z życia głośnego w swoim czasie dziennikarza angielskiego Williama Tomasa Stead’a, założyciela czasopisma „Review of Reviews”. Z początku Stead w swoich przekonaniach należał do liberalnych protestantów. Przez swój koncern prasowy zyskał on wielki wpływ na bieg wypadków politycznych w Anglii. Stead odznaczał się wybitnym zmysłem dziennikarskim, orientując się doskonale w najważniejszych aktualnych wydarzeniach. W szerokich kołach społeczeństwa angielskiego uchodził on za człowieka wielkiego rozmachu, szerokich poglądów lecz idealistę.

Pewnego dnia Stead zetknął się z kardynałem Manningiem i między głośnym publicystą a słynnym arcybiskupem Westminsteru nawiązały się stosunki wzajemnego szacunku i przyjaźni. Pod wpływem obcowania z kardynałem Manningiem William Stead zaczął zdawać sobie sprawę z potężnej roli, jaką w życiu społeczeństwa odgrywa katolicyzm. W związku z tem powstała w jego umyśle niezwykła idea, aby stworzyć potężną tajną organizację, któraby związała losy Imperjum Brytyjskiego z Kościołem katolickim. Na czele tej organizacji stanąłby ze strony Kościoła kardynał Manning, a ze strony Wielkiej Brytanji Cecil Rhodes, jeden z twórców wielkobrytyjskiej potęgi kolonialnej. Przejęty tą ideą Stead usiłował otrzymać posłuchanie u Papieża, ale pomimo

listów polecających kardynała Manninga audjencja się nie odbyła. Niezwykły umysł Stead’a nie pojął bowiem tej prawdy, że Kościół katolicki nie może

wiązać się, jako organizacja nadprzyrodzona, z żadną potęgą doczesną. Ale pomimo chwilowego rozczarowania z powodu doznanego zawodu Stead nie przestał okazywać czynnie w swej prasie wielkiej sympatii dla katolicyzmu.

Słynny ten dziennikarz zginął tragicznie w r. 1912 na oceanie Atlantyckim podczas głośnej katastrofy statku „Titanic”.

Pogrzeb Tsaldarisa

b. premjera greckiego odbył się przy tłumnym udziale ludności w Atenach.

Sztuczne słońce i księżyc

na wystawie paryskiej.
Globus o trzynastometrowej średnicy.

Na światowej wystawie powszechnej, która otworzy swe podwoje w Paryżu w 1937 r., jedną z największych atrakcyj w wielkim stylu będzie planetarium pomysł i wykonania prof. Ratzera, znanego geologa wiedeńskiego. Planetarium paryskie będzie się różniło od innych tego rodzaju urządzeń tem, iż widz będzie tu miał przed sobą cały układ kosmiczny w ruchu i w jego różnych fazach.

Globus, którego średnica wynosi 13 metrów, odtwarzający naszą ziemię, oświetlony będzie przez sztuczne słońce we dnie, przez księżyc w nocy. Zaciemnienia słońca i księżyca będą tu odtwarzane z całą ścisłością, na co pozwolą specjalne urządzenia techniczne.

Na tem jednak nie koniec. Planetarium paryskie będzie jeszcze zawierało oddziały inne. W jednym z nich znajdziemy historję naszego globu, różne epoki, w ciągu których formowała się jego powierzchnia, flora, fauna. W poszczególnych salach odtworzone będą plastycznie i obrazowo dzieje ludzkości, od życia jaskiniowców począwszy, poprzez okres brązowy aż do cywilizacji współczesnej. — Atrakcją już raczej niż demonstracją naukowo-popularną będzie „sala przyszłości”, gdzie ujrzemy miasta, osiedla i tryb życia w roku 3000-nym.

Największą jednak osobliwością wystawy będzie t. zw. globetarium, hala,

w której znajdzie się kosmos. Hala o dachu kopulastym, liczącym 67 mtr. średnicy! — wyobrażać ma symbolicznie przestrzeń kosmiczną. W środku hali wiszą swobodnie kula ziemską o 13 mtr. średnicy. Z kabiny krążącej nad ziemią „balonu stratosferycznego” można będzie oglądać wirującą pod sobą kulę ziemską oświetloną słońcem.

Księżyc i inne planety krążą w przestrzeni, balon zaś unosi się to wyżej, to niżej, krąży naokoło ziemi, wymija słońce, zajmuje coraz to inną pozycję, z której można obserwować układ ciał niebieskich taki, jakim jest w rzeczywistości i to nie w stanie bezruchu, lecz w dynamice kosmicznej.

Instruktor oświaty pozaszkolnej we Wrześni skazany za oszczerstwo.

Gniezno, 25. 5. Niej. K. Fleszer objął we Wrześni stanowisko instruktora oświaty pozaszkolnej. Zamiast pilnie i sumiennie wykonywać swoje obowiązki, napisał on anonimowy przeciwko nauczycielom w powiatu wrzesińskiego. W anonimach tych zarzucał Fleszer nauczycielom niedbałe wykonywanie swoich zadań zawodowych. Dotknięci tem oszczerstwem nauczyciele wnieśli skargę prywatno-karną do sądu grodzkiego we Wrześni, który onegdaj sprawę tą szczegółowo rozpatrywał. Fleszer nie przyznał się do winy. Wina jego została jednakże udowodniona na podstawie przewodu sądowego. Fleszer nieraz wypowiedział się na temat urobienia charakterów Wielkopolan,

a sam posługiwał się nikczemną denuncjacją.

Sąd wydał wyrok, skazujący oszczercę na 1 tydzień aresztu. Oskarżyciel prywatny adw. Witkowski zgłosił apelację od zbyt niskiego wymiaru kary.

Fleszer znany jest również i w Gnieźnie, gdzie utworzyć chciał księgarnię p. n. „Spółka Pedagogiczna”. W tej mającej powstać spółce zamierzał objąć stanowisko dyrektora. Spółka ta otrzymała miała monopol na wszystkie dostawy szkolne.

Przypuszczać należy, że Fleszer zostanie odwołany z Wrześni i wogóle zwolniony ze służby państwowej. Ładny instruktor! Komentarze zbyteczne.

Rolnicy biorą w swoje ręce handel rolniczy.

Brodnica. Już od szeregu miesięcy na terenie Towarzystwa Rolniczego Powiatowego w Brodnicy prowadzono prace przygotowawcze, zmierzające do założenia placówek rolniczo-handlowej. W kółkach rolniczych odbyło się na ten temat szereg pogadanek, sprawę tę omawiano kilkakrotnie na zjazdach rolniczych powiatowych, aż wreszcie nastąpił decydujący moment.

W dniu 20 bm. odbyło się w Brodnicy w sali Hotelu Polskiego zwołane przez T. R. P. zebranie rolnicze, które powzięło jednogłośnie decyzję powołania do życia brodnickiej Spółdzielni Rolniczo-Handlowej. Na zebranie to przybyli p. starosta Galusiński, prezes honorowy TRP, ks. prob. Dembiński z Pokrzydowa, dyrektor PTR, z Torunia p. dr. Zakrzewski oraz kilkudziesięciu rolników. Na wstępie przewodniczący p. prezes Malinowski omówił dotychczasowe starania T. R. P. w kierunku założenia spół-

dzielni oraz podał do wiadomości zmiany statutowe, uzgodnione ze Związkiem Rewizyjnym w Toruniu. Udział wynosić ma 10 zł, przyczem na każde 10 ha obowiązuje jeden udział. Odpowiedzialność ustalono tylko udziałami bez odpowiedzialności dodatkowej. Po dłuższej dyskusji przyjęto statut jednogłośnie oraz postanowiono przystąpić do uruchomienia spółdzielni z końcem lipca.

Fakt powołania do życia w Brodnicy spółdzielni rolniczo-handlowej na gruzach tamtejszego „Rolnika” jest znamienym, świadczy bowiem, iż rolnictwo rozumie doniosłość posiadania własnych placówek handlowych, a ciężką i kosztowną lekcję przeszłości pragnie wykorzystać dla założenia tem mocniejszych placówek spółdzielczych w przyszłości, unikając dawnych grzechów, które poderwały szereg spółdzielni.

Swastyka hitlerowska na dębie Korfantego.

Wagrowiec. Ubiegłej niedzieli odbyła się wycieczka do Dębiny młodzieży sokolej. Kiedy towarzystwo przybyło pod „Dąb Korfantego”, zauważyło z oburzeniem wypaloną w drzewie hitlerowską swastykę. Sokolek swastykę z dębu polskiego usunęli.

Na wioskach kujawskich gore.

Inowrocław. W ostatnich dniach zanotowano szereg pożarów, powstałych na wioskach kujawskich. Obecnie kronika policyjna notuje dalsze dwa pożary, a mianowicie: we wsi Brudni (pow. inowrocławski), gdzie spłonęła stodoła, szopa i chlew na szkodę rolnika Józefa Nowaka. Pogorzelec był ubezpieczony. Pożar wybuchł również w zagrodzie rolnika Voshage’a w Stanonimie, pow. inowrocławski. Pastwą płomieni padły stodoła, szopa i maszyny rolnicze. Voshage był również ubezpieczony. Z jakich powodów oba te pożary powstały, wykaże dopiero dochodzenia policyjne.

Parlament angielski o obronie kraju.

W parlamencie angielskim odbyła się wielka debata na temat obrony kraju. W debacie tej zabrał głos min. obrony sir Thomas Inskip.

Odkrycie nowej komety.

W ubiegłą niedzielę Obserwatorium Astronomiczne Uniwersytetu Poznańskiego otrzymało telegraficzną wiadomość z Międzynarodowej Centrali Unji Astronomicznej w Kopenhadze o odkryciu nowej komety. Odkrycia dokonał amerykański astronom-amator, L. Peltier, znany z kilku podobnych odkryć.

Dzięki sprzyjającej pogodzie udało się wiadomość powyższą sprawdzić tegoż jeszcze wieczoru i poczynić obserwacje położenia komety tak wizualne jak i fotograficzne. Kometa znajduje się obecnie w gwiazdozbiórce Cefeusza, nieco na południe od gwiazdy gamma. W lunecie przedstawia się ona jako mgielka 9 wielkości gwiazdowej o lekkiej kondensacji środkowej i krótkim warkoczem.

Kronika

Bydgoszcz, dnia 25 maja 1936 roku.

KALENDARZYK.

Dziś: Grzegorza VII, Zofji B.
Jutro: Filipa Nerejusza, M. z Ug.
Wschód słońca o godzinie 3.51.
Zachód słońca o godzinie 20.03.

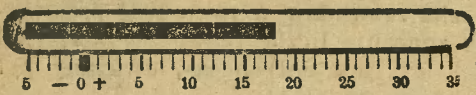
Stan pogody.

Wzrost zachmurzenia i przelotne deszcze.

W całej Polsce panowała wczoraj pogoda słoneczna i ciepła. W Wileńskiem i Krakowskiem notowano burze, a na Pomorzu przelotne deszcze. Temperatura o godz. 14-ej wynosiła: 12 st. w Zakopanem, 17 w Poznaniu, 18 w Gdyni, 22 w Bydgoszczy, 25 w Warszawie. Dziś rano w Bydgoszczy ciepło przy częściowo zachmurzonym niebie. Przewidywany przebieg pogody: W zachodniej połowie kraju po przejściu burz wzrósł zachmurzenia i przelotne deszcze. Ochłodzenie. Umiarkowane wiatry północno-zachodnie. Na wschodzie jeszcze dość pogodnie i ciepło ze skłonnością do burz. Słabe wiatry południowo-wschodnie i wschodnie.

Termometr wskazywał dziś rano:

DYŻURY NOCNE APTEK od 25-31 maja 1936 r.

- 1) Apteka pod Niedźwiedziem, ul. Niedźwiedzia 11, telefon nr. 3050.
- 2) Apteka pod Koroną, ul. Dworcowa 48, telefon nr. 3301.

Telefon Pogotowia Ratunkowego 2615.

— **MUZEUM MIEJSKIE** otwarte codziennie od 9-16, w niedziele i święta od 11-14. Obecnie wystawa grupy artystów wielkopolskich „Plastyka”.

— **„LEKTURA”, wypożyczalnia książek** przy ul. Gdańskiej 54, posiada największy wybór beletrystyki ostatniej doby. Wypożycza książki również na prowincje.

WYSTAWA MEBLI I WNETRZ od 14.VI do 14.VII 1936

WYSTAWA MIESZKAN URZĄDZONYCH BYDGOSZCZ Gmach Wystaw ul. M. Piłsowskiego

Z TEATRU MIEJSKIEGO.

CHÓR DANA!

Wielkie zainteresowanie dzisiejszym pożegnalnym występem!

Najpopularniejszy i najznakomitszy zespół rewersów polskich **CHÓR DANA** opuszcza już wkrótce Polskę i wyjeżdża na dłuższe tournée artystyczne do Ameryki. Wiadomość ta lansowana oddawna w całej prasie polskiej i zagranicznej stała się rzeczywistością. Po niebawym sukcesach w Rosji sowieckiej, w Niemczech, w krajach bałtyckich i w Rumunii, znakomity nasz **CHÓR DANA** udaje się po złote ruiny i nowe, wielkie triumfy do krainy dolarów. Możemy być zgóry przekonani, że **CHÓR DANA** i za Oceanem święcić będzie wielkie triumfy i nowych laurów przysporzy polskiej sztuce. Przed wyjazdem do Ameryki **CHÓR DANA**, który tyle sympatyków i wielbicieli liczy w Bydgoszczy pożegna się z naszą publicznością i wystąpi po raz ostatni dziś, w **poniedziałek, dnia 25-go maja o godz. 20-tej w Teatrze Miejskim.**

CHÓR DANA na pożegnalnym swym występie w Bydgoszczy wykona wspaniały i bogaty, wielki program w 3 częściach, obejmujący szereg najpiękniejszych piosenek i tang. Mnóstwo nowości. W pożegnalnym wieczorze w teatrze udział przyjął ponadto: najpopularniejszy piosenkarz polski, ulubieniec publiczności **Mieczysław Fogg** i niezrównany komik, wesoly piosenkarz **Adam Wysocki**. Pozostałe bilety w kasie teatru.

We wtorek i dni następnych **„KOBIETA I JEJ TYRAN”,** komedia St. Kiedrzyńskiego.

— **Pod adresem oficerów rezerwy!** Dowódca 61 pp. zaprasza wszystkich pp. oficerów rez. pułku na uroczysty capstrzyk i Apel Poległych, który się odbędzie w przeddzień święta pułkowego na dziedzińcu koszarowym w dniu 28 maja br. o godz. 20.45.

Na marginesie.

Niezależny dwutygodnik gospodarczy „Gospodarka Narodowa” przynosi taki dokument, charakterystyczny dosadnie szczyt naszej radości twórczości:

„Za siódmą górą, za siódmą rzeką” leży skromne miasto wojewódzkie. Nędzne „kocie lby” zamiast nowoczesnej jezdni, chodniki z połamanych płyt, ścieki wybielone wapnem zastępują kanalizację, domy — to raczej rudery, brak hali targowej, biblioteki i teatru, urząd wojewódzki rezydujący w pamiatkowym, lecz pełnym wilgoci gmachu — oto obraz miasta, które przypadek wskazał i przeznaczył na siedzibę władz II instancji. Każdy przyzna, że pomiędzy rzeczywistym stanem miasta a zadaniem, jakie mu kazano wypełnić, leży przestrzeń rozległa, dystans równy chyba zacofaniu Polski w porównaniu z krajami zachodu Europy.

Poczucie tego dystansu nie dało spać obywatelom szlachetnego miasta. Nie poddając się „kompleksowi niższości”, postanowili dogonić Europę i przepaść pomiędzy treścią a formą zasypać. Proszę tylko tego ostatniego słowa nie zrozumieć zbyt dosłownie. O zasypywaniu „glinianek” i „wilczych dołów” mowy być nie może. Byłoby to zwał małostkowe. Tem bardziej o budowie szkół, wodociągów, kanałów, hali targowej lub biblioteki...

Zbudowano wobec tego gmach Przysposobienia Wojskowego i Wychowania Fizycznego. Ale jaki gmach! Warszawa nie ma takiego (istotnie). Kosztował niewiele, ale dokładnie nie wiadomo ile, sa co do tego spory: jedni mówią o 7, drudzy o 10 milionach zł (miasto liczy niespełna 50.000 mieszkańców).

Powiedzmy, że ta monumentalna budowla, mająca być pomnikiem — pamiątką po inicjatorach, kosztowała tylko 7 mil. zł. I zapytajmy siebie i innych: czy z taką samą łatwością znalazłoby dzisiaj 7.000.000 zł na 7 różnych, a pożytecznych robót po milionie zł każda? Nie! Bo zasypane „glinianki” nigdy niczym nie będą pomnikiem, bo w hurcie wodociągowej nie można umrować tablicy z nazwiskami „ludzi inicjatywy”...

Żeby nie było nieporozumień, dodajemy, że „Gospodarka Narodowa” opisuje w tym wypadku wojewódzkie miasto — **Kielce**. Zbudowano tam pałac wychowania fizycznego i rozpoczęto również budowę gigantycznego stadionu. Pałac stoi, ale o stadionie w połowie drogi zapomniano i dziś ogromne tereny, nań przeznaczone, prezentują się jak obraz nędzy, rozpacz i opuszczenia!

Oto są prawdziwe pomniki radości twórczości!

Ufaj! PUDER ABARID-najlepszy dla delikatnej cery

Pokłosie niedzielne

Temperatura dość wysoka — zachmurzenie zmienne — przelotne deszcze. Kurz minimalny — tylko jedna kwesta uliczna — ruch i owsem ożywiony. Jedni siedzą w Bydgoszczy, inni — tych bodaj jest więcej — nie siedzą w Bydgoszczy. Parowiec, kolejka mniej lub więcej wąskotorowa, kajak, rower, własne nogi — wszystkie drogi prowadzą do Rzymu, jeśli przyjmujemy za panem Twardowskim, że ta karczma Rzym się nazywa. Zresztą podmiejska karczma nie jest nawet niezbędna; wystarczy trochę podmiejskiej przyrody, a reszta zawsze się znajdzie: ówiarzka czystej, parę jajek na twardo i karczmenne wyzwiska na deser, co, razem wzięte, nazywają wtajemniczeni — majówką.

Dla tych, którzy nie chcieli chodzić własnymi drogami i nie umieli szukać szczęścia we własnym zakresie, niedziela przyniosła kilka imprez ogólniejszej natury, gdzie można było zatracić się w tłumie i ukryć swoją indywidualność.

Były więc oczywiście zawody sportowe, były też gromadne imprezy urządzane przez młodzież z okazji „święta matki”; były obrazy pokazowe i wycieczki harcurskie, było gdzieś wesoło i zabawnie. Na wodzie: Miejskie Gimnazjum im. Kopernika otworzyło własną przystań wioślarską na Brdzie, z czego było dużo uciechy, a także defilada łodzi i kajaków. Również Bydgoski

Jachtklub otworzył sezon żeglarski aż w Brdyjuściu.

Każdy mógł znaleźć to, co mu najbardziej przypadło do gustu. I czego chciał więcej od życia? Pieniądzy? — POCO CHCIEĆ, kiedy to i tak nic nie pomoże...

— **Wycieczki krajoznawcze.** Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze, oddział w Poznaniu, ul. Marszałka Focha 18 urzędują w roku bieżącym cały szereg wycieczek krajoznawczych po Polsce — oraz kolonie wakacyjne dla młodzieży szkolnej na warunkach bardzo dogodnych. Wszelkie wyjaśnienia udziela **Oddział Bydgoski P. T. K. — ulica Libelta 5 w godzinach od 11-13 i 17-18.**

— **„Bratnia Pomoc”** — Stowarzyszenie Studentek i Studentów Uniwersytetu Poznańskiego — Poznań, Al. Marsz. Piłsudskiego 7, tel. 39-46 zwraca się do ludzi dobrej woli, którym los akademika polskiego szczerze leży na sercu, o złączenie korepetycji innych wolnych zajęć pod wyżej podanym adresem. Przyjmuje także wszelkie dary w naturze, jak obiady gratisowe, bezpłatne mieszkania, materiały odzieżowe itp.

Poświęcenie nowej siedziby

Tow. Czeladzi Rzemieślniczej.

W niedzielę, 24 bm. przed południem poświęcił ks. kanonik Schulz nową siedzibę Katolickiego Towarzystwa Czeladzi Rzemieślniczej — przy ulicy Zygmunt Augusta 18a. Zarząd miejski, przeznaczony dotychczasową bursę młodzieży rzemieślniczej na schronisko dla T-wa Krajoznawczego, oddał T-wu Czeladzi do dyspozycji cały dolny parter dawnego Hotelu Dworcowego. Ofiarna czeleź przeprowadziła tu remont własnym kosztem, w „katakumbach” położyła parkiet, ogródek uporządkowała, słowem — rzemieślnicy, malarze, stolarze i instalatorzy oświetleniowi pokazali co umieją.

Tę oto siedzibę, która wczoraj nie mogła pomieścić wszystkich członków (120) i zaproszonych gości, poświęcił patron Czeladzi ksiądz kanonik Schulz.

Zarząd miejski przy tym akcie zastępował **p. radca inż. Lisiecki**, który jednocześnie złożył Towarzystwu Czeladzi serdeczne życzenia z okazji 70-lecia istnienia — w imieniu Prezydenta Miasta.

Zgromadzenie jubileuszowe miało charakter niezwykle uroczysty. Po powitaniu duchowieństwa, przedstawicieli władz i seniorów chrześcijańskiego rzemiosła przez p. prezesa Gucałskiego wybrano przewodnictwo honorowe, Marszałkiem zebrania został **p. Józef Zawitaj**, były prezydent bydgoskiej Izby Rzemieślniczej, który już przed 45 laty jako członek T-wa Czeladzi razem z panami **Muszyńskim, Gacą i Urbańskim** uczestniczył w akcie poświęcenia sztandaru tegoż zastrzeżonego dla polskości stowarzyszenia. Wicemarszałkowie objęli seniorzy pp.: **Ludwik So-**

snowski i Andrzej Sikorski; do pióra zaproszono p. Kwiatkowskiego.

Po naszkicowaniu historii organizacji i przemówieniach okolicznościowych nastąpił moment wzruszający: marszałek uczcił zasługi protektorów życzyliwych i członków najgorliwszych. Artystycznie wykonane „dyplomy zasługi” otrzymali pp.: **Ignacy Kurdelski, Franciszek Kowalski, Roman Rafiński, Franciszek Smolarek i Józef Koniarzki.**

Uroczyste zebranie zakończono wspólnym śpiewem i fotografią.

Następnie zasiedli wszyscy członkowie ze swoimi gośćmi do stołu. Gospodarz

— **4-letnie Żeńskie Gimnazjum Zawodowe** w Bydgoszczy, ul. Konarskiego 5, przyjmuje zapisy uczennic do kl. I codziennie w godz. od 11 do 13 tylko do 18 czerwca. (8988)

— **Chleb dla swoich.** W Krakowie potrzebny chrześcijański skład wyrobów ze szkła i porcelany ze sprzedażą detaliczną. Lokale odpowiadające na ten cel są do wydzierżawienia. Informacji udzieli: Chrześcijański Front Gospodarczy - Kraków, ul. Gołębia 6, II ptr.

— **Związek Polski** wskazuje drogi do osiągnięcia własnych warsztatów pracy usamodzielniającej się młodzieży kupieckiej. Adres: Poznań, ulica Pocztowa 27.

— **Przy obstrukcji, zaburzeniach narządów trawienia, zgadze, uderzeniach krwi do głowy, bólach głowy i ogólnym niedomaganiu** zażywa się rano naczczo szklanekę naturalnej wody gorzkiej **Franciszka-Józefa**. Zal. przez lek.

— **Kontrola bilardów automatycznych.** W najbliższych dniach przeprowadzona zostanie kontrola w kierunku wyjawienia właścicieli lokali, którzy dotychczas nie zgłosili do opodatkowania bilardów automatycznych lub francuskich oraz wszelkich innych gier połączonych z wygraną w pieniądzech lub towarze. Zgłoszenia w oddziale podatkowym Zarządu Miejskiego ul. Długa 41 (pokój 8) najpóźniej do 30 maja.

— **Ulgowe bilety turystyczne.** Ministerstwo Komunikacji wprowadziło z dniem 16 maja rb. ulgowe bilety turystyczne na 1000 i 2500 kilometrów dla członków P. T. K. Równocześnie zniósł Ministerstwo Komunikacji dotychczasowy przepis o konieczności zaopatrzenia biletów turystycznych w osobną nalepkę Ligi Popierania Turystyki w wysokości 1 zł na 1000 km wzgl. 2 zł na 2500 km, a pozostaje tylko konieczność zaopatrzenia legitymacji członkowskich P. T. K. w nalepkę Ligi Popierania Turystyki w cenie 50 groszy.

— **Tabela urzędowa wylosowanych** w dniach 5, 6, 7 i 8 maja 1936 r. premii do obligacji 3% Premijowej Pożyczki Inwestycyjnej z 1935 r. Emisji I — jest do przejrzania w redakcji „Dziennika Bydgoskiego” w godzinach urzędowych.

— **Liga Morska w Rupiency.** Odbyło się plenarne zebranie oddziału Ligi Morskiej i Kolonijalnej w lokalu szkoły im. Królowej Jadwigi. Obradom przewodniczył p. prezes Garnczarek. Po zagajeniu i podaniu porządku obrad, ks. Koppel wygłosił bardzo ciekawy referat p. t. „O emigracji polskiej we Francji” — oparty na własnych przeżyciach. Z przyjemnością wysłuchali zebrani bardzo interesująco ujętego referatu i obdarzyli prelegenta w uznaniu goracemi oklaskami. Z kolei zreferował p. rejent Janicki projekt Komitetu wykonawczego L. M. K. w sprawie uroczystego obchodu „Święta Morza”. Projekty te zostały jednoznacznie przez ogół przyjęte, a nawet wpłynęły nowe.

„gospody wstrzemięźliwości” p. Damski wystawił śniadanie, które przynosi zaszczyt jego kuchni. Napoje były przednie: miody staropolskie i wina krajowe.

Podczas skromnej biesiady przemówił w imieniu „Dziennika Bydgoskiego” p. red. Nowakowski, apelując do zebranych, aby nadal z godnością dzierżyli wysoko swój sztandar i tak miłowali się społecznie, jak pierwsi chrześcijanie w swoich katakumbach.

Na wniosek ks. wicepatrona Świadka przyjęto z entuzjazmem do wiadomości treść **depesz hołdowniczych**, które 70-letnia jubilatka wysłała do Księdza Kardynała Hlonda i do Pana Prezydenta R. P. prof. dr. Ignacego Mościckiego, przyrzekając dalej pracować uczciwie dla dobra Kościoła i Państwa.

Uczestnicy uroczystości jubileuszowej T-wa Czeladzi udają się na nabożeństwo do Fary. Fot. J. Czarnecki.

U Kaftala znów padło zł 30.000 i zł 10.000.

Szczęśliwcami mieszkańcy Bydgoszczy i Łabiszyna.

Sobotnie ciągnięcie było znów wyjątkowo szczęśliwe dla graczy Kaftala. Poza innymi dużymi wygranymi padła w tym dniu u Kaftala wielka wygrana zł 30.000 na nr. 112631 i zł 10.000 na nr. 126109. Szczęśliwymi posiadaczami poszczególnych ćwiartek są trzej mieszkańcy Bydgoszczy, z których jeden jest urzędnikiem Kom. Kasy pow. bydgoskiego. Wygrane te, jedne z licznych w tej popularnej kolekturze, są dowodem wyjątkowego szczęścia Kaftala, które stało się niemal przysłowiowe. Jak się dowiadujemy, u Kaftala sprzedaje się już losy do I-jej klasy następnej 36-tej Loterii, której plan uległ nader korzystnym zmianom dla graczy. Plan gry, jako przedruk urzędowego planu, został przez Kaftala wydany na barwnych, estetycznych pocztówkach i jest rozdzielany w kolekturze bezpłatnie.

Tramwaje kursują z Bielawek bezpośrednio do Strzelnicy.

Począwszy od wczorajszej niedzieli nastąpiła zmiana w komunikacji tramwajowej na zielonej linii B. Licząc się z życzeniami pasażerów, dyrekcja tramwajów zmieniła kurs dotychczasowy wozów tramwajowych Bielawki — ul. Długa na Bielawki-Strzelnica. Odtąd zatem bez przesiadania będzie można tramwajem zielonym bezpośrednio z Bielawek dojechać do Strzelnicy. Tramwaje na tej linii kursować będą tak jak dotychczas co 6 minut. Spodziewać się należy, że w najbliższym czasie dyrekcja tramwajów usunie także niedomagania z przesiadaniem na linii Wilczak—Bartodzieje.

Angielski minister kolonii Thomas

podał się do dymisji. Król wniosek jego uwzględnił.

Otwórzmy naościę okna...

I serca...!

bo wiosna nadeszła!

A więc z NIVEĄ na powietrze i słońce!

**Radosna nowina dla bezrobotnych.
Budowa dwóch nowych szkół w Bydgoszczy.**

(n) Magistrat na ostatnim swoim posiedzeniu uchwalił przystąpić natychmiast do budowy gmachu szkoły powszechnej przy ul. Rejtana, w sąsiedztwie ulicy Królowej Jadwigi. Wydział budownictwa przygotowuje nawałt rysunki i plany budowlane. Z bieżących funduszy przeznaczona na budowę w tym roku 100.000 zł, a o dalsze fundusze stara się. Do zimy ma być wyciągnięta pod dach pierwsza część gmachu, przeznaczona na 10 przestronnych sal szkolnych. Druga część wybudowana ma być w przyszłym roku. Fundamenty tutaj trzeba będzie zakładać na nasypie 9-metrowym. Przewidziana zatem jest bu-

dowa na podkładzie żelaznym, podobnie jak budują gmach P. K. O. w Poznaniu. Niezależnie od budowy gmachu szkoły powszechnej przy ul. Rejtana, zarząd miejski postanowił przystąpić niezwłocznie do budowy gmachu miejskiego gimnazjum kupieckiego. Na plac budowlany upatrzone pole przy zbiegu ulic Staszica i księdza Markwarta, niedaleko miejskiego gimnazjum żeńskiego. Władze centralne w Warszawie zgodziły się na budowę tego gimnazjum, zaś pokrycie znajdzie się niewątpliwie z pieniędzy, które urzędy skarbowe zbierają z tytułu dopłat do ceny świadectw handlowych.

JASTRZĘBIE ZDRÓJ

PERŁA UZDROWISK ŚLĄSKICH

Nadzwyczajne wyniki leczenia: goście stawowego i mięśniowego, ischiasu, dny, artretyzmu, skrofulozy, chorób Koblących i chorób sercowych. Bardzo dostępne kuracje ryczałtowe. Wszelkich informacji udziela 9882) Dyrekcja Zakładu Kąpielowego.

Zjazd Legionistów.

Warszawa, 25. 5. (Tel. wł.). Ubiegłej niedzieli odbył się XIII. walny zjazd delegatów Związku Legionistów, poświęcony sprawom statutowym. Zagaił go prezes Związku p. pułk. Sławek, który w dłuższym przemówieniu nakreślił obraz wysiłków legionistów około uporządkowania stosunków politycznych w Polsce. W czasie obrad dwukrotnie zabrał głos generalny inspektor sił zbrojnych p. gen. Rydz-Śmigły. W pierwszym swym przemówieniu podkreślił z naciskiem, że do wojska polityki nie dopuści a jeżeli już ktoś z wojskowych będzie musiał robić politykę, to tylko on. W dalszym ciągu swego przemówienia uzasadniał gen. Rydz-Śmigły konieczność zespolenia wszystkich sił narodu dla obrony państwa. Na czele tej akcji winni stanąć legioniści, nie odrzucając jednak od współpracy nikogo, kto będzie chciał

pracować nad pomnożeniem sił państwa.

Na podstawie zmian statutu Koła Pułkowe Legionistów i Związek Legionistów połączyły się w jedną organizacyjną całość. Na czele Związku stanął naczelny komendant, którym został p. plk. Adam Koc.

Odsłonięcie tablicy ku czci Marszałka Piłsudskiego.

Budapeszt, 25. 5. (PAT). Staraniem towarzystwa polsko-węgierskiego w Budapeszcie odbyło się wczoraj przy ul. Piłsudskiego odsłonięcie tablicy, poświęconej pamięci Marszałka Piłsudskiego.

Po odegraniu hymnu węgierskiego prezes towarzystwa prof. Lukinich wygłosił przemówienie, wskazujące na cześć, jaką naród węgierski otacza pamiętki polskie na Węgrzech, oraz podkreślając, że niema kraju, któryby ich miał tak wiele, jak Węgry. Towarzystwo polsko-węgierskie — zakończył prof. Lukinich — uważa sobie za wielki zaszczyt, że jemu przypadło w udziale zajęcie się budową tablicy Marszałka Piłsudskiego, największego Polaka i odanego przyjaciela Węgier. Przez to wyrażono głęboką cześć jaką całe społeczeństwo węgierskie żywi dla wielkiego Marszałka.

Po przemówieniu prof. Lukinicha, min. sprawiedliwości Lazar, reprezentujący podczas uroczystości bawiącego na urlopie kuracyjnym premiera Goemboesa, dokonał przy dźwiękach hymnu polskiego odsłonięcia tablicy, będącej dziełem rzeźbiarzy Antala i Szcedoe. Płyta jest wmurowana w ogrodzenie narożnego domu przy ulicy Piłsudskiego.

Zderzenie autobusu z samochodem wojskowym.

Na ulicy Fordońskiej nastąpiło w ub. piątek zderzenie autobusu kursującego na linii Chełmno—Bydgoszcz, będącego własnością p. Stefana Minnickiego, z ciężarowym samochodem wojskowym. Wskutek zderzenia autobus został poważnie uszkodzony, jednakże na szczęście ofiar w ludziach nie było. Dochodzenia policyjne idą w kierunku ustalenia winowajcy spowodowania zderzenia.

Armja czerwona rozbudowuje swe bazy wypadowe na Słowaczczyźnie przeciw Węgom i Polsce.

Berlin, 25. 5. Niedzielną „Börsenzeitung“ zamieszcza obszerną korespondencję z Budapesztu, oświetlającą obawy Węgieł wobec sowiecko - czeskiej współpracy. Zdaniem autora artykułu, przesunięcie sowieckiej bazy lotniczej z Kijowa na Słowaczczyznę, oznacza skrócenie trasy dla sowieckiej floty powietrznej o 1.300 km.

Autor wysuwa zastrzeżenia w stosunku do idei przemarszu wojsk czerwonych przez Słowaczczyznę. Zdaniem jego blisko 1000-kilometrowy pas przykarpacki, który miałby stanowić pomost dla takiego przemarszu, zostałby wzięty momentalnie w kleszcze przez Węgry i Polskę. Armja czerwona musiałaby zatem szukać szerszej drogi przemarszu, uderzając na terytorjum Polski koło Stanisławowa i Kolomyi, aby w ten sposób stworzyć bezpośrednie połączenie między Czechosłowacją a Ukrainą sowiecką.

Czesi rozumieją, że przez unję sowiecko-czeską Słowaczczyzna stała się pomostem pomiędzy Pragą i Moskwą i rozbudowują obecnie drugą linię obrony w dolinie Waagu. Tam przerzucają fabryki amunicji, cementu oraz wytwórnie gazów trujących, poza tem budują tam 10 nowych lotnisk. W ten sposób na linii pomiędzy Kralovem a Bratysławą Czesi tworzą drugie wielkie centrum wojskowe.

Na Słowaczczyźnie przebywa — zdaniem „Börsenzeitung“ — wielu rosyjskich specjalistów lotniczych w ubraniach cywilnych, mianujących się doradcami przy budowie czeskich lotnisk. Obok istniejących już lotnisk w Bratysławie, w Piszczanach i w trzech innych punktach, powstały ostatnio lotniska w Złotej Morawce, w Petwie i Nitrze jako bazy operacyjne przeciw Węgom, poza tem w Huszcie, w Selo-Slatinie i w Munkacu.

Zasięg działania samolotów sowieckich wynosi około 1.000 km, zatem na przykład Budapeszt, leżący zaledwie o 60 km od granicy, jest osiągalny dla sowieckiej floty powietrznej w ciągu pół godziny i może w krótkim czasie ulec zupełnemu zniszczeniu.

Bezpłatne bilety do cyrku.

Ostatnie dwa dni pobytu cyrku Staniewskich w Bydgoszczy.

Mimo ogromnego powodzenia, cyrk Staniewskich nieodwołalnie ostatnie dwa dni, a więc dziś w poniedziałek i jutro we wtorek pozostanie w Bydgoszczy. Pierwszorzędny program jest głównym tematem rozmów.

Na dzisiejsze poniedziałkowe przedstawienie zamieszczamy kupon, który należy wyciąć i przedłożyć w kasie cyrku. Wobec spodziewanego natłoku przy kasach cyrku, radzimy wszystkim, aby zaopatrzyli się wcześniej w bilety.

Kupon do Cyrku Staniewskich dla czytelników „Dziennika Bydgoskiego“

Okazicieł niniejszego kuponu przy kupnie jednego biletu może wprowadzić drugą osobę zupełnie bezpłatnie. Kupon ważny jest w poniedziałek 25 maja rb. o godzinie 8,15 wieczorem. Wyciąć i przedłożyć kasie cyrku!

PROGRAMY RADJOWE

Co usłyszymy dziś z Warszawy w godzinach popoł.

<p>16,30: Recital wiolonczelowy Tadeusza Kowalskiego. 17,00: „Kobiety zasłużone“ — „Dr. Justyna Budzińska - Tylicka“ — pogadanka. 17,20: Muzyka lekka. 18,00: Utwory fortepianowe Franciszka Liszta</p>	<p>w wyk. K. Czarniawskiego. 20,00: Audycja strzelecka „Odprawa — Andrzej Czyżowski. 20,30: Franciszek Schubert: Trio op. 100 cz. II i III (Allgeretto i Scherzo). 21,00: Muzyka operetkowa w wyk. malej</p>	<p>orkiestry P. R. 21,30: Wieczór literacki poświęcony Henrykowi Rzewuskiemu. 22,00: „Lucja z Lammermooru“ — opera w 3 aktach. 23,05: „Wieczorem tańczymy“ — muzyka z</p>
---	--	---

We wtorek, dnia 26 maja

<p>OGÓLNY. 6,30: Audycja poranna. 12,15: Audycja dla szkół (dla dzieci młodszych). 12,30: Fantazje operowe (płyty). 15,30: Trio salonowe Polskiego Radja. 16,15: Utwory Henryka Wieniawskiego w różnych interpretacjach (płyty). 17,00: „Skarby Polski“ — „Architektura nowoczesna w Polsce“ — odczyt. 17,15: Recital fortepianowy Sigridy Schneevogt. 17,55: Muzyka taneczna i Tadeusz Faliszewski (piosenki). 18,30: „Satyryk Warszawy przedwojennej“ — szkic literacki. 19,45: Pogadanka aktualna. 20,10: Koncert symfoniczny (z Poznania). 22,30: Piosenki w wykonaniu Chóru Dana. 23,05: „Jak za dawnych lat“ — muzyka taneczna (płyty).</p>	<p>LOKALNY. Toruń. 6,50: Muzyka płyty z Warszawy. 7,30: Program na dzisiaj i „parę informacji“. 7,40: Muzyka (płyty) z Warszawy. 12,30: Z utworów Fr. Liszta (płyty). 13,20: Przegląd operetek (płyty). 15,30: Przegląd giełdowy i komunikat żeglarski. 16,15: Arje i pieśni polskie w wyk. Marjana Zygmunta Zygmuntskiego. Przy fortepianie Irena Kurpisz-Stefanova. 18,30: O twórczą pracę kulturalną na Pomorzu. Audycja mieszana w opracowaniu i wykonaniu członków Konfraterni Artystów w Toruniu. Pieśni wykona chór męski „Dzwon“ pod dyr. Zyg. Moczyńskiego. 19,10: Program na jutro. 19,20: Koncert reklamowy. 19,35: Wiadomości sportowe z</p>	<p>Pomorza. 22,30: Orkiestra Roberta Renarda i piosenki w wyk. Mieczysława Fogg'a (płyty).</p> <p style="text-align: center; font-weight: bold;">ZAGRANICA</p> <p>19,00: Anglja (Reg. Pr.) Koncert radjook. Frank iurt. Utwory fort. Liszta w wyk. Claudio Arrau. 20,00: Anglja (Reg. Pr.) Muzyka taneczna. Stockholm. Koncert wieczorny Praga. Wielki koncertsymf 21,00: Poste Parisien. Koncert orkiestrowy. Koenigs-wusterhausen. Koncert rozrywkowy. 22,00: Anglja (Reg. Pr.). „Luiza“, opera Charpentiera (akt III) 23,00: Królewiec. Muzyka lekka i taneczna. Anglja (Reg. Pr.). Muzyka kamer 24,00: Wiedeń. Muzyka lekka. Frankfurt. Koncert nocny.</p>
--	---	--

Tabela loterii

13-ty dzień ciągnięcia 4-2j klasy 35-ej Loterii Państw.

I i II ciągnięcie Główne wygrane

10.000 zł. nr.: 95533 97966.
5.000 zł. nr.: 43400 53309 73881
116796 125994.
2.000 zł. nr.: 643 4512 11874
20706 26048 38488 72535 76080
79137 80681 109038 138642 139435
146011 145299 160922 180605.
1.000 zł. nr.: 1917 8153 9351
9671 19222 19271 21335 38558
38937 42887 48922 51302 56313
60217 63305 76257 79595 88500
93968 98114 100562 103331 104791
107114 110266 114034 120935
123070 124460 126141 126545
139547 152061 154336 167654
170427 173104 178990 180957
189469 189575.

Wygrane po 200 zł.

89 157 237 561 612 58 62 704 892
901 1031 88 142 64 88 219 31 44 81
319 38 463 650 83 717 87 2023 75 143
268 93 328 685 93 927 96 3132 33 230
342 73 467 79 505 882 904 39 63 1172
76 89 283 333 428 514 16 83 202 706
56 800 85 974 5130 59 248 358 96 547
795 891 918 0007 35 233 69 431 45 74
559 76 699 901 94 7514 72 607 90 732
830 960 73 91 8197 298 426 684 701
967 9001 35 187 292 93 325 422 50 556
84 90 736 825 974 10177 86 246 305 28
93 528 37 601 77 775 11015 37 154 221
328 39 401 533 646 50 797 818 903
12195 382 404 589 93 965 961 13041
52 179 289 95 498 503 33 671 786 847
14031 35 41 110 45 205 334 54 43 3505
690 761 77 949 90 15047 79 118 202
319 84 428 578 624 703 871 930 86 91
16169 280 370 546 743 864 70 83 170/5
124 218 33 601 731 83 810 89 18051
167 71 291 558 607 750 84 839 80 925
19430 502 687 847 20146 135 210 15
89 319 500 65 73 933 21160 252 368
561 76 78 605 94 887 959 22084 139
295 305 413 621 77 96 750 805 68 905
94 23006 23 138 294 99 387 93 404 519
648 905 52 24076 86 138 244 552 63
683 25055 87 108 20 326 546 47 92 868
26124 311 75 90 696 727 918 27079
209 35 350 87 98 407 559 779 85 834
73 28047 303 445 545 752 924 83
29082 134 49 200 59 314 547 625 89
729 804 971 30051 63 181 205 87 386
491 640 722 31 817 41 68 934 62 31941
124 68 79 268 84 339 414 533 640 91
703 853 91 98 905 32015 18 77 98 107
90 222 322 70 93 43 4595 97 33172 229
45 318 644 47 823 907 34436 66 014 90
734 887 953 35118 34 37 95 343 436
611 71 042 841 36041 90 256 346 513
644 703 965 37004 167 286 403 013 738
820 27 925
38034 127 39 77 85 876 964 39028
303 20 504 23 26 635 87 96 812 70
40044 104 25 35 252 526 50 59 65 873
916 26 58 41037 72 419 30 485 802 53
69 42028 109 53 81 214 345 454 78 864
43034 250 368 506 87 662 800 969
44066 279 483 522 91 784 99 848 94
992 45006 151 85 320 612 776 853 939
67 46025 247 323 063 70 724 87 953 68
74 84 47166 313 89 701 809 913 27
48038 120 62 94 381 86 512 677 784
49095 374 459 549 57 59 730 52
50200 331 64 93 474 679 763 83
923 42 51348 400 636 79 747 810
43 44 52282 591 833 53192 559 642
737 54040 345 402 62 94 898 927
41 55133 212 41 390 470 542 785
834 98 56011 168 71 259 72 327
43 578 796 810 89 57018 32 79 158
214 58 309 402 11 544 624 25 711
52 852 919 63 79 58093 143 47 231
63 345 448 559 722 40 50 833 63
72 987 89 59007 14 33 69 292 479
85 594 706 46 896 968 60026 129
272 318 26 420 535 666 94 728 852
6 261107 56 83 218 86 453 56 506
42 700 12 824 31 35 973 62167 90
329 674 746 69 833 36 960 63083
205 71 73 425 73 75 563 676 88

64492 542 631 71 74 744 972 65010
245 81 535 734 51 77 66123 221
397 479 669 763 849 936 67004 48
149 346 79 427 596 648 735 86
853 61 974 68194 263 88 429 582
743 58 800 23 30 31 69177 343 551
683 70160 242 57 541 705 77 854
71080 161 231 775 80 89 867 907
42 72145 225 338 490 557 64 613
51 820 73097 152 316 21 92 438 518
35 650 65 849 971 74012 115 70
289 373 486 949 60 75180 268 555
627 846 90 76007 67 119 221 308
54 60 484 557 770 816 87 929 77072
110 71 204 83 303 46 51 476 523
98 786 78017 104 67 207 348 50
424 527 97 601 819 91 79201 312
538 46 635 52 818 957
80087 106 244 78 401 14 534 51
740 827 81336 403 22 538 88 666
841 96 82045 161 399 498 516 29
653 888 948 83120 84 87 88 391
424 37 51 82 588 97 631 916 52 84
84013 155 200 568 85 97 614 795
884 964 65 72 85054 396 554 87
95 735 52 76 806 989 86091 281
337 57 591 901 87081 84 150 315
457 546 664 98 763 935 63 83146
64 224 644 852 70 84 934 83 89023
109 226 83 312 591 711 90041 210
52 323 566 88 855 56 954 91102
15 442 77 820 55 946 50 92030 452
726 55 844 930 96 93096 121 213
46 56 344 458 65 623 713 25 947
71 81 94023 52 178 205 75 363 68
453 579 695 819 975 95380 645
844 58 73 937 96017 57 110 57 236
369 566 855 931 97057 120 253
74 76 78 481 718 824 62 79 98231
474 511 50 881 99037 582 615
34 725.
100024 38 559 867 69 970 101097
218 420 500 74 687 92 733 57 839
969 95 102020 59 76 94 111 219 425
85 684 773 813 969 103111 200 86
353 488 592 617 776 848 916 30 56
88 104016 61 73 88 346 86 242 733
804 75 954 105002 7 57 144 222 637
709 50 874 977 90 106097 300 407
566 603 70 823 53 916 32 107142 206
381 582 616 108075 151 744 991
109188 221 389 93 724 43 99 110012
63 79 230 89 303 424 654 91 111152
315 94 574 615 21 63 767 95 867 986
112013 119 260 363 735 867 956
113037 130 354 641 703 114076 206
73 353 416 85 572 630 757 68 890
115183 272 319 417 80 502 40 67 619
750 891 919 116001 229 492 588 785
912 31 117071 122 99 201 527 31 695
790 970 118005 160 415 46 650 716
83 820 60 92 99 919 119108 38 287
352 479 540 730 820 87.
120081 82 269 507 10 636 50 764
97 814 998 121126 208 99 336 468
737 852 57 12001 88 259 384 468 70
92 517 74 643 830 934 35 56 123001
61 81 227 96 300 94 535 70 908
124009 216 306 26 92 463 656 920
37 44 45 125023 271 316 38 770 803
46 49 78 86 126358 127242 76 96
128005 187 247 93 330 78 493 524 64
629 96 129023 146 53 215 319 470
78 643 708 895 130295 500 45 630
776 847 64 954 131048 77 217 92
321 509 662 744 819 22 72 132011
67 689 839 133434 749 963 134067
98 136 271 346 450 559 88 689 707
907 23 55 135018 115 295 497 535
43 786 812 22 89 919 24 136280 428
50 606 50 96 825 58 86 137007 396
684 703 5 78 138063 156 272 360 614
743 884 922 139084 90 94 115 211
73 83 221 419 84 504 616 87 836 924
140045 95 159 590 678 79 725 847
141125 209 402 54 662 792 854 69
957 142012 51 208 446 71 537 793
908 34 74 143008 29 148 53 59 261
357 410 523 87 91 615 830 144038
162 99 287 570 74 606 27 53 94 713
870 900 145233 41 557 67 644 58 77
771 863 98 937 146196 419 72 552
620 64 733 42 58 59 950 55 71 147016
24 137 42 83 259 921 29 891 931 77
93 148005 227 39 300 64 408 69 589
91 777 848 955 149061 215 28 364
571 614 774 993 150095 148 79 99
319 416 17 54 544 56 647 52 151060
216 73 524 708.
152100 73 424 75 629 39 86 916
87 42 47 153003 29 110 454 586 605

928 98 154005 121 22 51 91 304 14
76 058 775 918 155083 167 82 224
371 411 19 515 35 71 780 962 156035
47 113 261 416 78 537 90 662 91 712
25 873 976 157008 110 56 42 247 75
93 95 411 558 677 832 158086 245
579 647 765 853 159304 428 500 689
93 160099 105 318 586 649 80 815 71
942 91 16115 19 87 492 517 93 755
883 162094 221 362 494 512 25 638
85 721 46 977 163021 30 51 402 31
80 518 619 819 77 164127 39 68 231
405 41 53 63 97 536 95 874 84 939
52 87 165140 251 88 640 708 31 813
26 967 166029 42 74 243 332 87 530
44 647 74 717 887 982 167089 265
310 51 402 509 35 57 640 64 757 889
942 168035 70 100 52 465 602 47
771 866 951 169028 52 54 97 377 99
671 170019 175 99 282 360 569 716
17068 271 455 88 660 85 760 84 860
172030 34 148 327 69 76 429 582 88
600 852 945 173112 26 59 205 18
339 402 552 689 174030 76 145 65
207 475 560 673 774 839 48 920 71
175001 66 113 30 278 79 334 452 670
720 802 176003 24 169 276 87 442 58
549 53 788 841 57 73 177030 32 84
130 270 74 441 511 23 677 723 890
903 178021 105 289 80 84 489 522 58
687 723 84 68 179012 141 216 358
662 734 923 47 180069 118 251 366
79 454 56 64 78 557 654 746 847
181081 46 110 84 208 32 68 599 777
851 916 74 90 91 182276 623 745 65
859 66 183355 414 20 692 747 51 846
48 55 184119 70 81 230 79 368 422
62 687 746 185185 420 97 526 63 92
614 701 810 900 186055 250 401 69
665 78 716 30 815 64 187167 93 282
702 5 66 850 51 182201 42 69 317
44 438 508 40 810 74 943 189012 22
28 171 274 89 97 387 417 636 42 849
83 93 190054 72 95 109 55 60 238
75 315 434 56 520 84 650 72 721 69
807 191123 44 62 85 205 95 313 418
530 629 900 22 24 192226 340 55 404
549 70 616 59 781 193166 287 441
622 729 42 866 76 94 938 194137 64
267 488 764 98 841 65 925 42.

III ciągnięcie Główne wygrane

Zł. 100.000 Nr. 138310
Stała wygrana dzienna zł. 30.000
Nr. 112631
Zł. 20.000 Nr. 1294 25123
Zł. 10.000 Nr. 17876 49858 92444
126109
Zł. 5.000 Nr. 149578 192170
Zł. 2.000 Nr. 19932 20533 54140
59639 68479 109208 121609 123508
141896 143842 168766 173892
Zł. 1.000 Nr. 11593 17024 26476
33970 36562 37641 43335 47021 53600
56174 61014 68346 75173 76314 80497
82133 82190 85277 86530 91174 92174
94232 102077 170285 107218 119823
120189 122130 17499 129842 135929
140912 142581 149290 154553 164361
166649 171336 176760 178861 78347
180776 188164 189939

Wygrane po 200 zł.

128 345 52 580 668 852 89 1007 168
600 2213 581 694 759 3092 93 583
699 733 951 4188 452 56 815 84 5494
742 71 978 6399 1124 334 450 506 655
964 8070 113 211 364 604 762 98 818
9040 395 549 949 84 10011 36 113 782
84 894 11091 104 425 940 12081 737
54 13278 380 86 551 672 906 14162
799 856 15168 98 224 376 969 16168
341 481 504 21 622 79 905 17094 236
94 365 732 39 827 963 18064 335 521
624 19864 89 20818 69 559 797 964
21248 71 546 727 820 993 95 22406
709 18 23622 24261 398 832 25141
26220 40 569 94 995 27412 636 28003
125 636 39 721 29139 222 699 733 304
765 864 98 937 84 30982 81 406 595
761 855 32122 33032 105 55 255 373
416 701 37 858 88 34079 505 698 532
781 87 36169 428 85 37090 107 91 244
329 52 438 861 38 329 458 555 634
39198 442 873 40198 715 41133 286
42615 43137 55 558 621 705 32 44277
558 646 45032 33 297 316 628 46349
537 689 772 847 47258 81 367 617 707
63 899 985 48183 287 332 484 560 623
81 49167 514 619 50 51 773 953 50420
56 663 51150 402 502 617 725 81 52524
853 53109 242 402 16 88 54408 562 691

970 55085 162 305 55 408 736 911 5607
143 410 982 57370 542 56 748 872
58099 289 459 689 893 59314 32 551
930 48 97 60265 346 907 61345 62 681
760 62510 48 891 63101 247 79 388
946 66 64634 804 90 65352 420 529
948 66029 83 294 333 67010 617 450
646 720 68084 668 729 69873 70041
83 267 341 551 817 920 71158 204 406
31 98 72301 85 700 29 73229 652 74116
232 357 489 623 830 75069 105 264
312 85 495
76158 73 310 727 77393 656 819
46 968 78008 441 830 79030 781
80196 313 59 60 543 603 81 475
560 87 82157 266 532 791 827 905
7 83214 388 411 598 641 702 859
84058 651 85182 434 676 815 86544
610 823 27 87137 237 574 704
83183 645 703 32 892 972 89003
98 252 78 97 589 804 88 90029 203
47 575 892 924 50 91118 854 942
92 021 32 136 524 54 97 645 99
886 93116 245 319 515 614 94430
984 95119 350 534 93938 47 96637
725 97096 448 561 842 9817 628
45 99071 543 78 916 100307 586
101088 623 721 120296 675 98
103334 53 627 37 45 94 703 65 823
974 104080 203 408 684 105400 553
75 617 78 826 106064 173 276
107097 296 329 701 7 108625
109187 444 566 915 110196 254
500 53 856 111013 26 229 46 52
569 912 112371 81 635 36 834
112398 611 51 83 750 874 86
114494 508 811 115040 261 304 568
16018 163 563 687 117374 456 839
118398 409 566 119366 409 630 832
120374 77 874 121083 122 883 988
122180 243 394 401 698 731 922
83 123178 78 202 55 576 720 947
90 124863 125209 639 719 822 947
126089 127523 72 669 963 128274
747 59 894 920 129217.
130051 88 178 297 795 875 966
131186 87 228 306 52 78 676 994
132460 133447 818 941 134259 786
94 884 905 135100 68 242 886
136217 478 525 137245 95 329 417
635 733 936 52 62 138218 322
139765 876 140060 810 141088 210
12 954 142383 408 764 886 924
143027 60 247 411 46 533 816 984
144711 71 86 145528 722 935 67
146546 704 879 966 91 147048 332
404 933 148149 531 671 96 761 926
149468 513 150012 340 543 801 85
15104

Ostatnie wiadomości.

Wybory w Belgji.

Bruksela, 25. 5. (PAT). Wybory w Brukseli i na całej prowincji odbywają się w zupełnym spokoju. Książę Karol oddał swój głos o godz. 8 rano. Premier van Zeeland głosował w Boitsfort, przedmieście Brukseli. Głosowanie zostało ukończone o godz. 13-ej.

Prowizoryczne wyniki wyborów belgijskich.

Bruksela, 25. 5. Według nieoficjalnych obliczeń wyniki wyborów przedstawiają się następująco:

- Socjaliści 70 mandatów.
Katolicy 63 mandatów.
Liberali 23 mandaty
Rexiści (rodzaj faszystów) 21 mand.
Fronciści 16 mandatów.
Komuniści 9 mandatów.

Uderza wzrost głosów partji skrajnych i ubytek umiarkowanych. Największy triumf odniosło stronnictwo „rex” (faszystowskie), które z 0 mandatów doszło do 21. Komuniści podnieśli stan posiadania z 3 na 9. Wzrosła liczba autonomistów flamandzkich. Straty ponieśli socjaliści i najbardziej katolicy.

Transport oddziałów wojskowych samolotami.

Rzym, 25. 5. (PAT). Jak donoszą z Addis Abeby, od wczoraj czynione były próby przewozu oddziałów wojskowych przy pomocy samolotów. Trzymotorowy samolot do bombardowania przewiózł z Makale do Addis Abeba oddział grenadierów z całym uzbrojeniem. Przebieg 600 km. przebyta została w dwie godziny.

W najbliższych dniach przewieziony ma być przy pomocy samolotów cały bataljon ze wszystkimi zapasami materiału wojennego. Dla przewiezienia tego bataljonu użyte będzie 10 samolotów. Transporty lotnicze będą stosowane do instalowania posterunków w najbardziej odległych rejonach.

Ugotował i zjadł 12-letnie dziecko.

Buenos Aires, 25. 5. (PAT). Cała prasa zamieszcza wiadomość o wstrząsającym wypadku ludzkości w prowincji w Sante-Fe. Chory umysłowo, który zbiegł z domu zdrowia w Montevideo zabił a następnie ugotował i zjadł 12-letnie dziecko.

Uroczystość poświęcenia dzwonów w kościele garnizon. w Grudziądzu.

W uroczystości wzięł udział J. E. ks. biskup polowy Gawlina.

Z Grudziądza donoszą: W Grudziądzu odbyła się piękna i podniosła uroczystość kościelna poświęcenia dwóch nowych dzwonów w kościele garnizonowym, zakupionych ze składek wszystkich formacji garnizonu grudziądzkiego. Na uroczystości tę przybył do Grudziądza J. E. ks. biskup polowy Gawlina.

Punktualnie o godz. 9 przy dźwiękach marsza generalnego i bicia dzwonów zjechał powozem eskortowanym przez szwadron 18 p. ul. J. E. ks. biskup Gawlina. Do stojącego arcybiskupa powitał w asyście licznego duchowieństwa proboszcz kościoła garnizonowego ks. mjr. dr. Lega, poczem ks. biskup dokonał na dziedzińcu kościoła akt poświęcenia dzwonów. Jeden z dzwonów poświęcony został patronowi kościoła garnizonowego św. Stanisławowi Szczepanowskiemu, drugi zaś królowej korony Polskiej. Na tym ostatnim dzwonie oprócz cytatu modlitwy znajduje się napis: „Co wojna światowa zniszczyła, ofiarność polska wskrzesiła”. Po uroczystości poświęcenia dzwonów J. E. ks. biskup wprowadzony został do kościoła, gdzie w asyście licznego duchowieństwa odprawił pontyfikalną mszę św. W czasie nabożeństwa ks. kapłan prof. Ringwelski z Chelмна wygłosił podniosłe kazanie. W godzinach popołudniowych J. E. ks. biskup udzielał sakramentu bierzmowania.

W godzinach popołudniowych opuścił J. E. ks. biskup polowy Gawlina Grudziądz, żegnany na dworcu bardzo uroczystie przez przedstawicieli garnizonu grudziądzkiego.

Rozwydrzony parobek zasztyletował młodego uczestnika zabawy.

Inowrocław, 25. 5. W święto Wniebowstąpienia Pańskiego odbyła się zabawa we wsi Rycerzewko, pow. inowrocławskiego. Na zabawę przybyła również młodzież z okolicznych osad, a mianowicie: z Sójkowa i Radłówka. Podczas zabawy doszło do sporu pomiędzy miejscowymi parobczakami, a przybyłymi z wyżej wymienionych wiosek. W ruch poszły noże, pałki sprężynowe i sztylety. Rozwydrzona młodzież wiejska stoczyła krwawą walkę, której ofiarą padł 21-letni robotnik Sylwester Jaskólski z Rycerzewka. Ugodzono go sztyltem w brzuch, wskutek czego po przywiezieniu nieszcześliwego do szpitala w Inowrocławiu zmarł po ciężkich męczarniach. W związku z zbrodnią aresztowano jako podejrzanego niejakiego Grackiego Czesława, lat 28.

Wygrana 1.000.000 zł padła na nr. 66958.

Wielka wygrana milion złotych padła podczas dzisiejszego ciągnięcia Polskiej Państwowej Loterii Klasowej na nr. 66958. Los sprzedany został w Warszawie.

Wielka impreza myśliwska.

W lesie niedaleko leśniczówki Czyżkówko zbudowało sobie Bydgoskie Tow. Łowieckie strzelnicę. Strzelnicę poświęcił wczoraj ks. prob. Konopczyński, członek Tow. Łowieckiego.

Na nowej strzelnicy dotychczas najlepszy strzał kulą oddał p. dr. Siemiątkowski, zdobywając poza tem I. nagrodę (prawo ostrzału rogowca na terenach dzierżawionych przez Tow. Łowieckie). Drugą nagrodę przyznano p. Niewiteckiemu z Fordonu, trzecią — leśniczemu p. Czyżmowskiemu ze Styrzyska.

Interesująca była impreza strzelania do tarczy ruchomych. Dzika ustrzelili pp. Nasiadek (pierwsza nagroda), Klimczak i dr. Siemiątkowski.

Najświetniejsze rezultaty w strzelaniu strumem do wyrzucanych w powietrze asfaltowych kraczków (imitujących gołębie) osiągnęli pp. Łukiewski z Janowca — 19 trafionych na 21 rzutów, Pilaczyński, dr. Soboczyński, Sułkowski z Kruszyna, Pawliczak i nadleśniczy inż. Borajkiewicz.

Ufundowaną przez prezesa p. dyr. Szymańskiego drogocenną nagrodę przechodnią tudzież koszt spirytualji myśliwskich (dar firmy August Latte) otrzymał zwycięzca p. Łukiewski, który — jak nas zapewnił — powodzenie na strzelnicy w niemałej mierze zawdzięcza nabojom, dostarczonym mu przez firmę „Hubertus” (p. Pilaczyńskiego).

Świadkami ciekawej imprezy myśliwskiej byli liczni goście z miasta i okolicy, wśród których zauważyliśmy również p. prezydenta Barciszewskiego.

Nowa Drogerja przy Starym Rynku 21

rozpoczęła „tani tydzień mydeł toaletowych”. Znana już ze swej taniości i dobrego gatunku towaru „Nowa Drogerja” urządziła z dniem dzisiejszym w powodu nadchodzącego sezonu kąpielowego wielką sprzedaż reklamową mydeł toaletowych. Mydła znanej marki jak Pulsa, Palmolive można nabyć po zniżonych cenach, o których może się każdy przekonać, zwracając uwagę na gustowną dekorację okna.

Orkiestra filharmoniczna.

Próby odbywają się nadal regularnie w poniedziałki i środy o godz. 19,45 w Szkole Doksztalującej przy ul. Konarskiego 2. Ze względu na koncert, mający się odbyć w najbliższym czasie, uczęszczanie wszystkich członków orkiestry konieczne. Pierwsza próba dziś, w poniedziałek o godz. 19,45. — Zarząd.

Sokół żeński.

Dzisiejsze ćwiczenia młodzieży oddziału II. o godz. 5-tej, oddziału I. o godz. 6,30 i drużyny o godz. 7-ej w sali Konarskiego. Jutro 26 bm. zebranie grona technicznego o godz. 7,30 w sekretarjacie.

„Odrodzenie”

II KOŁO SZWEDEROWO.

Dzisiaj w poniedziałek o godz. 16-tej trening siatkówki, na terenie przy ul. Ks. Skorupki, róg Grobla. Zbiórka u sekretarza.

W czwartek o godz. 19,30 dalszy ciąg kursu oraz krótkie zebranie, z okazji przypadającej w tym dniu rocznicy założenia Koła.

Ze względu na ważność tegoż, uprasza się wszystkich członków o obowiązkowe i punktualne przybycie.

Życia towarzysztw.

Poniedziałek 25 maja. Godz. 20,00: Stow. śpiewu „Symfonia”. Lekcja w Resursie Kupieckiej. Godz. 20,15: Tow. śpiewu „Lutnia” Bydgoszcz. Lekcja śpiewu.

Advertisement for G1 photographic studio, featuring a portrait of a man and text about photography services.

Gielda zbożowo - fowarowa w Bydgoszczy

Warunki: Handel hurtowy, parytet Bydgoszcz ładunki wagonowe, dostawa bieżąca, za 100 kg Notowania odbywają się we wszystkie dni powszednie.

Table of grain and commodity prices for May 23, 1936. Columns include item name, transaction price, and orientation price. Items include wheat, rye, barley, and various types of flour.

Bank Polski płać w dniu 25. 5. 1936 r.

Table of exchange rates for various currencies as of May 25, 1936. Currencies listed include US dollars, Canadian dollars, Swiss francs, Belgian francs, Dutch florins, and German marks.

Stan wody na Wiśle w dniu 25 maja 1936 r.

Ważność tegoż, uprasza się wszystkich członków o obowiązkowe i punktualne przybycie. Zawichost 1,45, Warszawa 79, Płock 61, Toruń 53, Fordon 55, Chełmno 38, Grudziądz 52, Korzeniowo 69, Piekło -0,03, Tczew -0,15, Einlage +2,10, Schievenhorst +2,24.

Przetarg publiczny.

Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Toruniu zwraca uwagę na ogłoszony w Monitorze Polskim w numerze 120 z dnia 23 maja br. przetarg publiczny na sprzedaż materiałów nawierzchni wąskotorowej kolejki Gniew-Walichnowy. Termin wnoszenia ofert upływa dnia 28 maja 1936 r. o godz. 9. 9936) Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych.

Advertisement for Franz Menzel Breslau 13 - Abt. 178, Sadowastr. 51, featuring an illustration of a man.

Advertisement for Braci Schlieper, Gdańska 140, Tel. 3306, 3361, advertising various building materials.

SPRZEDAŻE

Skład kolonjalny z zajazdem, koncesją, dobrze prosperujący ewtl. z restauracją od zaraz lub później do oddania. Oferty pod „S. F.” do Dziennika Bydgoskiego. (9909)

Tanio serwis mocco, samowar, żyrandol, komplet do picania (9 przedm.) obrazy i inne. Reja 4, m. 1, od 2-4. (9542)

Pianino (9949) za 600 zł. sprzedam. Oferty pod „K. 494” Biuro Ogłoszeń, Dworcowa 54.

Samochód limuzyna Essex zarejestrowany, w bardzo dobrym stanie i z dobrem ogumieniem sprzedam za zł 800. Oferty pod „Z19924”. (9923)

Motor elektr. 220 V. 2 PS. i przetwornica 220/6 dobry stan oraz kompl. transmisję Sniadeckich 30. (5073)

Skład kolonjalny z mieszkaniem sprzedam korzystnie. Zgłoszenia Chrobrego 23 -5. Rauch. (5067)

Gruz oddam. Sniadeckich 34, m. 1. (5059)

Psy szczeniaki rasowe Nowofundlandczyki (Neufundländer), bernadyny, doga i inne, sprzeda tresna psów. Bydgoszcz, telefon 3390. (9926)

Zegarmistrzowskie narzędzia, tokarka kompletna, zegar reklamowy, frezerka (Wälzmaschine) sprzedam tanio. Siwiak, Pomorska nr. 1a. (5080)

KUPNA

Lecę knię. Zgłoście Wollmann, Kordeckiego 3. (9908)

POSADY WOLNE

1 pałacza 2 dziewczyny do paczkowania poszukuje zaraz Palarnia Kawy, Sw. Trójcy 16. (9910)

Dziewczyna do wszelkich prac domowych z gotowaniem i dziecka potrzebna. Zgł. Wuj Tom, Gdańska, od 15 do 18-tej. (5076)

Fryzjer potrzebny zaraz. Złotniki Kuj., Janowski. (9942)

Chłopak (9925) 16 - 18 lat, może się zaraz zgłosić do pracy. Ul. Nakielska, tresura psów.

Młodsza dziewczyna do prac domowych potrzebna. Sw. Trójcy 15, I p. m. 1. (9906)

Potrzebna kucharka od zaraz. A. Chwiałkowski, Dworcowa 34. (9948)

Fryzjerka wypomóżka. Plac Poznański 4. (9926)

Robotnik rolny, samodzielny żonaty, na 30 mórg z kaucją; ogrodowi maja pierwszeństwo. Gdańska 59-5. (5075)

Fryzjer potrzebny. Orla 17. (5082)

2 uczeni przyjmę zaraz. St. Błaszczynski, mistrz malarski, Wyrzysk. (9914)

Potrzebna kucharka z długoletnią praktyką zaraz. Resursa Kupiecka. (5081)

Uczeń stolarski potrzebny. Poznańska 9. (9919)

Stużaca (5069) do restauracji jest potrzebna ul. Dworcowa 19.

Ekspedjentka

poszukuję na sezon letni, dzielna, uczciwa, znająca dekorację wystaw, branza: blawaty galanterja obuwie. Oferty zardane wynagrodzenie, odpis świadectw życiorys, fotografia, nadesłać Bolesław Miotk Hel. (9932)

Stużaca gotowaniem potrzebna najchętniej ze wsi. Gdańska 93-1. (5068)

POSADY POSZUKUJĄ

2.000 kaucji złoży rolnik za posadę woźnego, inkasenta, administratora domu, urzędnika gospodarczego mniejszego majątku. Antoni Sternalski, Strzelce, poczta Mogilno. (9937)

Trio pierwszorzedne akordeon śpiew wolne. Chelmno, S. O. Poste - restante. (9931)

Werkmistrz z długoletnią praktyką w większych przedsiębiorstwach, doświadczony i obeznany z turbinami, motorami Diesela, maszynami parowymi i elektryfikacją. Dobry ślusarz, tokarz, z prawem kształcenia uczeni, poszukuje posady zaraz. Oferty uprasza się do administracji Dziennika Bydg. pod „Werkmistrz”. (9930)

Advertisement for DACH NAD GŁOWA, MIESZKANIA WOLNE W BYDGOSZCZY, featuring an illustration of a house.

1, 2 i 3 pokojowe: kuch. Jana Kazimierza 8/1a

1 pokojowe: bezdzietnym. Poznańska 19, restauracja.

2 i 1 pokojowe: kuchnią. Sniadeckich 39/1.

2 pokojowe: wielkie, piękne z kuchnią na gaz, balkon, okna na Stary Rynek, bezdzietnym Podwałe 10-4.

komfortowe kuchnię zaraz. Sniadeckich 49. mieszkanie 4.

3-4 pokojowe: I p. Sniadeckich 11, m. 4.

3 pokojowe. Oferty tilja „100”. (5083)

Pokój (9901) pusty. Hetmańska 18-7.

Pokój (9916) komfortowy utrzymaniem Cieszkowskiego 14-3.

Pokój łaźienka, słoneczny. 20 Stycznia 20, m. 8. (5079)

Pokój umeblowany tanio do wynajęcia. Ulica 20 Stycznia 23, m. 2. (7148)

RÓŻNE

Obfite dobre obiady. Grunwaldzka 20, m. 6. (9911)

Zamienie (9947) stare pianino lub fortepian na nowy, na dogodnych warunkach. Oferty „Zamiana” do Biura Ogłoszeń, Dworcowa 54.

Kto przeprowadza transport mebli 45 km. samochodem. Oferty ceną pod „45 km.” (9917)

Skradziony dowód osobisty nr. 499944 wystawiony przez D. O. K. P. Toruń, na nazwisko Franciszka Nowaczyńska, unieważniam. 5062

MATRYMONJALNE

Nauczycielka wysoka ciemno-blondynka, wyjdzie za urzędnika, po trzydziestce. Zgłoszenia do Dziennika Bydg. pod „Nauczycielka”. (9929)

W dniu 24. bm. o godz. 8,25 zmarła po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św. moja najukochańsza żona, nasza najtroskliwsza matka, teściowa i babcia, droga siostra ś. p.

Walerja Meikowa

z domu Zwierkowska

przeżywszy lat 58. W głębokim smutku pograżeni

Mąż, dzieci i rodzina.

Eksportacja odbędzie się z kostnicy SS. Miłosierdzia w Gdyni dnia 27 maja o godz. 9-tej do kościoła Najśw. Marii Panny, gdzie odprawione zostanie nabożeństwo żałobne, poczem nastąpi odprowadzenie zwłok na cmentarz.

(9985)

Dnia 23 maja, zmarła po długich i ciężkich cierpieniach, zaopatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa matka, teściowa i babcia ś. p.

Agnieszka z Trudnowskich Bandurska

przeżywszy lat 77, o czym donoszą w głębokim smutku pograżone

Dzieci.

Bydgoszcz, Buenos-Aires.

Eksportacja zwłok odbędzie się z domu żałoby, ul. Ogrodowa 17, dnia 26 maja o godzinie 5-tej po poł.

(5078)

Dnia 22 maja 1936 r. o godz. 19-ej zasnął w Bogu opatrzona Sakramentami św., nasza najukochańsza matka, siostra, teściowa i ciotka

z Koczorowskich

Aniela Hudzicka

Pogrzeb odbędzie się w dniu 25 bm. o godzinie 17 ej z kaplicy nowego cmentarza farnego.

Nabożeństwo żałobne za duszę naszej drogiej Zmarłej zostanie odprawione dnia 26-go maja rano w kościele Św. Trójcy.

Na smutny ten obrzęd zapraszają Krewnych, Znajomych i Przyjaciół w głębokim smutku pograżeni

Dzieci i rodzina.

(9928)

Korzystaj z taniego tygodnia
mydeł toaletowych
z Nowej Drogerji
W. Baumgart
Rynek Marsz. Piłsudskiego 21
tel. 2396. 9946

Ziemniaki
z podwórza sprzedaje
Majątność Palczyn
koło Nowej Wsi Wielkiej.

Licytacja w Lombardzie

Dnia 9. i 10. czerwca 1936 r. i ewentl. w dniach następnych od godz. 9-ej porządku odbędzie się licytacja zastawionych, a niewykupionych wzgl. nieprolongowanych zastawów do nr.

22 285

w lokalu Oddziału Zastawniczego, Komunalnej Kasy Oszczędności miasta Bydgoszczy przy ul. Pocztowej (wejście naprzeciw Głównego Urzędu Pocztowego).

Dnia 9 czerwca br. licytacja na: futra, garderobę, bieliznę, firanki, dywany etc.
Dnia 10 czerwca br. biżuterję, zegarki, rowery, maszyny instr. muzyczne, aparaty fot. 1 motor 4 cyl. 10-15 H. P.

Prolongat nzielać będzie się tylko do dnia 6 czerwca br. Dnia 8. czerwca br. jak i w dniach licytacji nie przyjmuje się nowych zastawów lub prolongat.

Komunalna Kasa Oszczędności miasta Bydgoszczy Oddział Zastawniczy

(9943)

W dniu 24 maja 1936 zasnął w Bogu po krótkich a ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św. mój najdroższy mąż, nasz najukochańszy i troskliwy ojciec śp.

Jan Stelmach

kupiec

przeżywszy 60 lat, o czym donosi w głębokim smutku pograżona

Żona z dziećmi i rodzina.

Bydgoszcz 24 maja 1936 r.

Eksportacja zwłok odbędzie się w wtorek 26 bm. o godz. 16-tej z domu żałoby przy ul. T. Magdzińskiego 1 na cmentarz farny. Msza św. żałobna za spókoj duszy śp. Zmarłego odprawiona będzie w środę 27 bm. o godz. 7-ej rano. (9904)

Czytajcie **Dziennik Bydgoski!**

Przepowiednie Joga Badmajeffa

zadawali już tysiące wybitnych ludzi, gdyż posiada tajemną wiedzę Jogów, która znana jest tylko hinduskim kapłanom z kasty Braminów. Joga Badmajeff w autotransie kontemplacji i wrodzonego daru jasnowidzenia określił dokładnie wydarzenia Twej przeszłości i przyszłości, rozwijał wszelkie zawile kwestje życiowe, wprowadził na nowe tory życia. Ostrzeże jeżeli grozi jakie nieszczęście. Mocą swej sugestji wpłynę — bez różnicy oddalenia — w kierunku pozyskania miłości pożądaney osoby. Wskaże szczęśliwe numery loteryjne, według kabalistyki Twojego imienia i nazwiska oraz daty urodzenia, pod gwarancją wygrania każdego zgłaszającego się. Jeżeli i Ty chcesz skorzystać z Jego wiedzy — nie zwlekaj — napisz jeszcze dziś, podając swój adres, datę urodzenia, piec, stan, załącz kilka włosów dla kontaktu oraz zł 1.— znaczkami pocztowymi na koszty przesyłki.
Adres: **J. Badmajeff, Kraków, Zamenhofska 3, m. 6.**
Osobiste przyjęcia codziennie. (9141)

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 cyfr — jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi jedno słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

Drobne ogłoszenia

Większe ogłoszenia wśród drobnych 50 % drożej jak w zwykłym dziale ogłoszeń.

Dla poszukujących posady 20% zniżki. Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 9. Omyłki, które zasadniczo nie zmieniają treści ogłoszenia nie obowiązują Administracji do bezpłatnego powtórzenia ogłoszenia, ani do zwrotu pieniędzy.

POLECENIA

Świerkowe

i sosnowe łaty, kantówki, deski i bale oddaje tanio K. Suligowski, Gdańska nr. 128. (8660)

Blachy i metale

wszelkiego rodzaju

żelazo i stal

Juljusz Musoltf

Tow. z ogr. odp. (6557)
Bydgoszcz, ul. Gdańska 7
tel. 1650—3026.

Kafie

(7869)
najtaniej. Dworcowa 61.

SPRZEDAŻE

Plac

narożnikowy 670 m² w Gdyni róg Olsztyńskiej i Pomorskiej do sprzedania cena 12000 zł. Informacje W. Rymarski, Gdynia, Starowiejska 17, telefon 28-23. (9494)

Repertuar kin bydgoskich:

KRYSTAL: „Niewidzialny promień” z Karloffem i nadprogram.

ADRIA: „Złotowłosa brzdąc” (Shirley Temple) i nadprogram.

APOLLO: „Ekscentryczna dama” i „Czerwone jabuszko” oraz nadprogr.

MARYSIENKA: „Mezowie do wyboru” i „Mała matczka” z Franciszką Gaal.

REWJA: „Piekielna Chin”. Na scenie nowa rewja pt.: „Ach ta wiosna!”

BALTYK: „Pani i szofer” i „Żelazna maska” oraz nadprogram.

Motocykl

z przycepką marki „Matchless”, korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia Bydgoszcz, Jasna 11. (9676)

Powózka

wóz handlowy na sprzedaż. Kujawska 5. (9651)

Rolwóz

wóz roboczy i wóz do przewozu na gumowych kołach na sprzedaż. Kujawska 5. (9652)

Szafy

łóżka, kuchnie, sypialki tanio sprzedam. Stolarnia, Nakielska 15. (9884)

Rower

sprzedam. Pomorska 2, warsztat. (5061)

Wózek

dziecięcy okazjnie. Sienkiewicza 20—1. (5063)

Drukarnie

małą tanio sprzedam. Toruń, Podmurna 60. (9933)

Rower

balonowy, koł. Promenada 83—8. (9938)

Rasowy

niemiecki bokser z pełną tresurą, 2 lata stary na sprzedaż z powodu wyjazdu. Niedźwiedzia 7, Landowski. (9905)

KUPNA

Kupię

domek z składem lub bez. Zgłoszenia do Dziennika Bydgoskiego pod „L. R. 100”. Pośrednicy wykluczeni. (9834)

Kupię

za gotówkę piano, fortepian w dobrym stanie. Oferty do Dziennika pod „Fortepian”. (9924)

Kupię

(9722) kamienie, wpłacę 30 do 35000 zł, możliwie z składem i ogrodem w śródmieściu. Agenci wykluczeni. Oferty pod „Kamienica” do administracji

Kupię

(5057) gospodarstwo od 80 do 170 mórg dobrej ziemi, może być 50% obciążone hipoteką, reszta gotówka. Agenci wykluczeni. Zgłoszenia do filji Dziennika Bydg. „Gospodarstwo”.

Kupię

lornetkę polową „Zejsa”. Pod „Lornetka”. (9887)

POSADY WOLNE

Pięć

(4991) pań wymownych ponad lat 22, zapoznanych z akwizycją w charakterze organizatorów przyjmę zaraz. Zdolnym, pensja i prowizja. Zgłoszenia poniedziałek 16—17, wtorek 11—12 Gdańska 46—6.

Poszukuje

młodszych stolarzy na fornierówkę. Sw. Trójcy 15. (9907)

Stolarze

(9898) potrzebni. Grudziądzka 5.

Pomocnik

obuwniczy może się zgłosić zaraz o pierwszorzędnym wykonaniu. Wągrowiec, ul. Marszałka J. Piłsudskiego 7. (5058)

Panna

biegła polskim i niemieckim do cukierni i piekarni od 1 czerwca potrzebna. Burzyński, Dworcowa 24. (9918)

Stużąca

zaraz potrzebna. Adres wskaże Dziennik. (9944)

Fryzjer

damski, męski na stałe potrzebny. Józef Frankowski Wejherowo, ul. Sobieskiego 2. (9832)

Kucharka

lub kucharz, pierwszorzędne siły, skromnych wymagań do restauracji od zaraz potrzebni. Toruń, Mostowa 22, sklep kolonialny. (9661)

Duet

dobrze zgrany — akordeon śpiew potrzebny. Cukiernia Puczyńskiego Chełmno. (9836)

Stużąca

z gotowaniem potrzebna. Gdańska 86, m. 2. (9939)

Prasowaczka

potrzebna. Kujawska 6. 9883

Uczeń

piekarski zaraz potrzebny Grunwaldzka 88. (9894)

Stużąca

z świadectwami potrzebna od 1. 6. lub później. Szubińska 67. (5056)

Czeladnika

rzeźnicko-wędliniarskiego siła pierwszorzędna, starszego z dłuższą praktyką potrzebuję zaraz. Wacław Araczewski, Toruń, Prosta 15. (9913)

Odsprzedawca

inkasent zabezpieczeniem do piekarni zaraz. Adres Dziennik. (9822)

Potrzebna

podręczna do stycznia. Gdańska 62, m. 11. (5060)

Kucharka

z dobrem gotowaniem potrzebna. Restauracja, Gdańska 45. (5065)

Panienska

(5072) potrzebna do obsługi. Restauracja, Petersona 16

Stużąca

uczciwa z dobrimi świadectwami potrzebna. Adres wskaże Dziennik Bydgoski. (9915)

Stużąca

potrzebna. Podwale 12, m. 4. (9941)

Podręczna

kłóra już u krawca pracowała, potrzebna. Adres filji Dz. B. (5071)

POSADY POSZUKUJĄ

Bufetowa

szuka posady. Zgłoszenia Oświecinska, Maciejewo, poczta Pelplin. (9940)

Bufetowa

poszukuje posady. Oferty do Dziennika pod „Sympatyczna”. (9922)

MIESZKANIA WOLNE

Poszukuje

4 pokojowego mieszkania z komfortem od 1 czerwca lub później, cena obywatelna. Of. do filji Dzien. Bydg. pod „4” (4987)

3-4

pokojowe mieszkanie z łazienką poszukuje od 1 lipca. Oferty filja pod „H. B”. (5084)

POKOJE WOLNE

Pokój

elegancko umeblowany, z utrzymaniem lub bez dobra opieka od zaraz, lub 1. 6. do wynajęcia. Sienkiewicza 31, m. 5. (9927)

RÓŻNE

Spółnik

(9900) kina poszukiwany gotówką 3000 zł. Zgłoszenia Dziennika „Dobry punkt”.

Unieważnian

weksel wystawiony p. Lewkiewicz na sumę 50 zł, płatny 5. VI., powód niedotrzymanie warunków. J. Kokociński z żoną. 9902

Mały

czarny piesek przybłąkał się, odebrać za zwrotem kosztów. Sienkiewicza 20, m. 1 (5064)

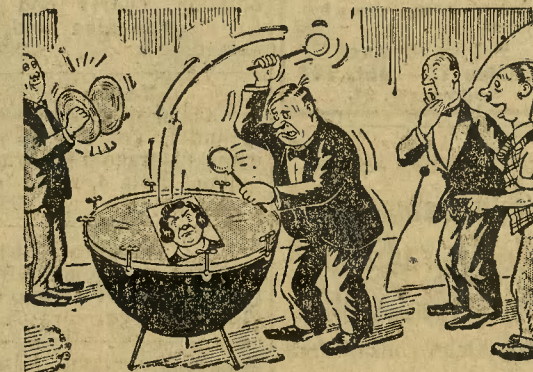
Lody

znakomite poleca

Cukiernia R. Stenzel Kawiarnia

9899

HUMOR ZAGRANICZNY.

— Cóż on teraz z taką pasją bębni. Dawniej raczej spał przy bębnie.
— Tak, ale ja mu nalepiłem na bęben obraz jego teściowej i od tego czasu radykalnie się zmienił.

Ceny ogłoszeń: 25 gr. za wiersz milimetry na stronie 7-lamowej szerokości 38 mm. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 70 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 1,20 zł., na dalszych stronach 1,00 zł. za milim. 1 lam., szer. 67 mm. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 25 gr., każde dalsze 15 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20% zniżki. Większe ogłoszenia, zamieszczone wśród drobnych, 50% drożej jak w zwykłym dziale ogłoszeniowym. Przy powtórzeniu ogłoszeń o tym samym tekście udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych. Bank Ludowy. Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.

Wydawca, nakładem i czcionkami: Drukarnia Bydgoska Sp. Akc. w Bydgoszczy. — Za redakcję odpowiedzialny: Stanisław Nowakowski w Bydgoszczy.